

Pécsi Tudományegyetem
Természettudományi Kar
Földrajz Intézet

Lakossági környezetszennyezés csökkentése – A lábbeli használat környezeti kérdései

Készítette: Fazekas Judit

Témavezető: Gálosi–Kovács Bernadett

Intézetigazgató-helyettes, adjunktus

PTE TTK Földrajzi Tanszék

Földtani Intézet

Pécs

2013

Tartalom

1. Absztrakt	2
2. Bevezetés, célkitűzés	3
3. Kutatási módszerek	4
4. Kutatástörténeti áttekintés	5
5. Lábbeligyártás, és -használat története	6
5.1. A lábbeli kialakulásának története	6
5.2. Lábbeli viselet fejlődése	8
5.3. A lábbeligyártásunk fejlődése Magyarországon	14
6. Lábbeligyártás és -használat környezeti kérdései	19
6.1. A különböző szabási technológiák	19
6.2. Alapanyagok	19
6.3. Biológiai úton lebomló lábbeli	23
7. Eredmények	25
7.1. Összegzés	32
8. Mellékletek	39

1. Absztrakt

A dolgozatommal a lakossági környezetszennyezést mutatom be. Globális problémákkal, kutatók ezrei foglalkoznak, de kicsi lokális gondokkal kevésbé. Sok kis apró tett is számít ebben a témában. Hétköznapi emberek gondolkodását meg lehet változtatni apró lépésekkel. A lakosság minden szennyezési forrásra jobban figyelne, a Földünk védelme nagyobb szerepet kaphatna az életükben. Sajnos a mai rohanó világban már kevésbé figyelnek az emberek arra, mekkora kárt okozhatnak tetteikkel, hiányzik a környezetvédelem szemlélete, etika, környezettudatos nevelés. Bemutatásra kerül a lábbelik története, miképp alakult ki a mai formájuk, divatja meddig nyúlik vissza, és koronként hogyan változtak az alapanyagok, amiket felhasználtak. Ezen anyagok, milyen hatással vannak a környezetünkre. Képpel illusztráltam a lábbeli kialakulásának történetét, viseletének fejlődését, a divat kialakulását. A divat követése környezetszennyező. A lábbeli sorsa: kinőjük, lecseréljük, elajándékozunk, de előbb-utóbb biztosan ki fogjuk dobni. A lakosság környezeti magatartásának, tudatának megváltoztatásának kutatása a célom. A kevesebb hulladék termelése.

A cipő mindennapi életünk szerves része, azt tanuljuk, hogy óvjuk, védjük, ápoljuk a lábunkat. Ez az óvás azonban, ha ész nélkül tesszük, a környezetünknek nagyon káros lehet. Számomra ez egy olyan téma, ami által befolyásolhatom az embereket, meg ismerhetem a lábbeligyártás múltját, és jelenét. Szívügyem a környezet védelem, valamint ha tartósabb lábbeliket vásárolunk, a rossz minőségű, és a környezetünkre károsabb műbőr lábbelik gyártása is visszaszorulna.

2. Bevezetés, célkitűzés

A környezetvédelem célja az ökológiai rendszerek működőképességének fenntartása, a környezeti értékek megőrzése, a természeti erőforrások fenntartható használata, amely a jelen és jövő nemzedékek életfeltételeinek a záloga.¹ Világban széles körben foglalkoznak a környezetvédelemmel, a hulladékok kezelésével, megújuló energiaforrások alkalmazásával, az ipari-, közlekedési-, mezőgazdasági többlet terhekkel. A lakosságra mostanában nem fektetnek elég nagy hangsúly. A hétköznapi emberek élete nagyon nagy befolyással bír a környezetvédelem szempontjából. Cél a lakosság gondolkodásmódjának megváltoztatása, a fogyasztási szokások ésszerű korlátozása, olyan módon, hogy ez természetes legyen számukra. Erre a mindennapi életben használt tárgyat, eszközt választottam a kutatáshoz. Első szakmám a cipőfelsőrész-készítő. Számomra egyértelmű volt-e tárgy választása témámnak. Sokszor nézem az utcán, ki milyen lábbelit viselnek. Nem csupán a viselésben, vásárlásban van kompetenciám, a gyártás egész folyamatát is jól ismerem.

Nagy hatással vannak rám a cipők. A lábbelink az élettörténetünket tükrözi, érzelmeket, emlékeket idéznek fel, mint a gyermekünk első kiscipője. (LINDA O'KEEFFE. 2001) Nagyon elterjedt, cipellők autók visszapillantó tükrére helyezése kabalaként. A cipő egy olyan eszköz, ami segít, valami újba kezdeni, megváltoztatja az önértékelésünket. A cipőboltban a termékek egyszerűen rabul ejtenek, meglátjuk, birtokolni akarjuk. Az „új” vonzereje megbabonáz, úgy érezzük, bármire képesek vagyunk. Legfokozottabban a nőknek ad olyan erőt, szinte mindenre képesek vagyunk, persze a férfiakra is érvényes ez a hatás. Meg nem gyógyítja az embert, de jó közérzetet ad, egy új darab, kirángat a szürke hétköznapiakból. A nők szinte ragyognak, egy ilyen viselésétől. Ha cipőről van szó, a racionalitást és a gyakorlatiasságot felváltja a rajongás tüze. Vásárláskor a nők újra képesek hinni a Hamupipőke-mítoszban, a fantázia és a valóság határvonalán gondolkodás nélkül a hiúságra szavaznak, a kényelem rovására. A kényelem, vonzó ugyan, de végül mindenki a szexis szandál mellett dönt. (LINDA O'KEEFFE. 2001) Nem feltétlenül ragaszkodunk a legújabb trendekhez, ha megveszünk egyet, azt sok esetben nem csak, egy szezonra vesszük, ha tetszik, évekig is hordjuk.

A környezettudatos vásárlással védjük a környezetünket.

¹<http://www.kormany.hu/hu/videkfejlesztési-minisztérium/kornyezetugyert-felelos-allamtitkarsag/felelossegi-teruletek> (2013-01-04)

3. Kutatási módszerek

Feldolgozott probléma: „A környezetszennyezés hatásainak csökkentése érdekében, A lakosság környezettudatos lábbeli vásárlása, befolyásolható-e?” Első kutatási módszer a megfigyelés, melynek eredménye a rohanó világ, a pazarló életforma, és a környezetszennyezés hatalmas problémája. Elkezdtem célirányosan figyelni az emberek viselkedését, mennyire szemetelnek az utcán, mennyire szennyezik a környezetünket. Ezek után, választottam, egy hétköznapi tárgyat, a lábbelit, és szekunder kutatásba kezdtem. Szakirodalmakat olvastam, és különböző kutatási eredményeket, és beszámolókat vizsgáltam a lábbelikről, alapanyagaikról, azok lebomlási idejéről. Először magával a lábbelivel ismerkedtem meg, annak fejlődésével, majd az alapanyagokkal és a környezetkárosító hatásával. Ezen adatok feldolgozása után primer kutatás követett. A kérdőívek elkészítése, feldolgozásának alapja Héra G– Ligeti György Módszertan (2006) feldolgozása. Kérdőívet készítettem amellyel, nagy mennyiségű adatot tudtam összegző táblázatba gyűjteni, főleg egyetemi hallgatók segítségével. Különböző statisztikai elemzésekkel kiértékelés következett. A kutatást a képekkel, diagrammokat, térképekkel illusztráltam. Arra viszont nem volt információ, mi motiválta a kitöltőket a válaszok adására. Milyen érzelem alapján hozták meg döntésüket. Az utolsó kérdésnél a kitöltők benyomásaira, észrevételeire voltam kíváncsi, ezzel kiküszöbölni az előző problémát, azok esetében, akik válaszokat adtak. Nagy mennyiségben nyújtottak segítséget a véleményük megosztásával, az általam megfogalmazott probléma megválaszolásában. Miután úgy éreztem, sok a hiányosság még, ezért interjút készítettem, szűrőpróbaszerűen, néhány hallgatóval a Pécsi Tudományegyetem aulájában. Itt ugyanazokat a kérdéseket tettem, fel, mint a kérdőívben, de nem adtam válaszadási lehetőséget, a beszélgetést hagytam, olyan irányba haladni amerre az alany szerette volna. Nagyon változatosak voltak ezek az interjúk. Így kaptam egy egységes képet a lakosság környezetszennyezéséről, a lábbeli használaton keresztül.

4. Kutatástörténeti áttekintés

A Motivációm ebben a témában a környezettudatos lakosság kialakítása. Nagyobb rálátást szerettem volna kapni a környezetszennyezés témájában, de nem a megszokott feldolgozásban. Valami mást kerestem, ami által befolyásoló hatást válthatok ki. Ezért olvasmányosra szerettem volna készíteni a kutatásom, hogy az olvasó számára érdekes legyen, és elgondolkodjon, ő mennyire szennyezi a környezetet úgy, hogy nem is vette észre eddig. Első hatások számomra a tanulmányaim során a Megújuló energiaforrások, című órám melyet Dr. Rudlné Bank Klára tartott, majd a fenntartható fejlődés című előadás sorozat, Dr. Hajnal Klára előadásában. Szekunder kutatásba kezdtem szakirodalmakat olvastam, és különböző kutatási eredményeket, és beszámolókat vizsgáltam a lábbeliről, annak fejlődésével, majd az alapanyagokkal és a környezetkárosító hatásával azok lebomlási idejéről. Ebben segítségemre voltak: (PÉTERFI J.1992) Cipőipari alapszakmai ismeretek, PÉTERFI J.1992), Bőr-és cipőipar,(NAGY SZ. – SZEGŐ K. 2001), Cipőgyártás (BEKE J.1981), Cipőipari anyagismeret, (BALOGH T. – PÁLFI V. – VARGA P.1991) Cipőipari anyag-és áruismeret I. (BALOG T.1994), Könnyűipari ágazatok az Európai Unioban és Magyarországon (CSEH J. – FARKAS J. – GEIGER T. –VÁRSZEGI Á. 2002) Környezetvédelmi Alapismeretek II (ÁGOSTHÁZI L. –DR BARTÓFI I. – BORIÁN GY. – CSAPÓNÉ FELLEG Á. – DR. PODA J. 2004), Környezetvédelem- környezetgazdálkodás (FARAGÓ L. 1996). Általános társadalomföldrajz I. (TÓTH J. 2002) volt a legnagyobb segítségemre, a Globális Világproblémák és Megatrend-ek című fejezetével. A környezetszennyezést minden régebbi szakirodalomban is megtaláltam. Foglalkoztak ezzel a kérdéssel, de mindig a globális problémával, a lokálissal nem. Ezért is választottam a környezetszennyezés problémájának, egy kisebb részét. Ezután primer kutatást végeztem, amelynek vezérfonala Módszertan című könyve volta felépítésben, megvalósításban, és a kiértékelésben. (HÉRA G– LIGETI GYÖRGY 2006).

5. Lábbeligyártás, és -használat története

5.1. A lábbeli kialakulásának története

A lábbeli viselete elsősorban azzal magyarázható, a láb felületét védeni kellett az időjárás viszontagságaitól, a talaj egyenetlenségeitől. Másodsorban a járást, munkavégzést segítette elő. A lábbeli ősi alakja a talp alá kötött fa, kéreg vagy bőr volt, ebből fejlődött ki idővel a mai alkalmazott forma. (PÉTERFI J. 1992) (1. kép.) A lábbeli segítségével gyorsabban tudtak járni, megkönnyítette a vadászatot, ezáltal az életet. Lábbeli nélkül a mai életforma ki sem alakulhatott volna. A természetben élők nem kellett foglalkozni a környezetvédelemmel, célszerűen, ösztönösen, és tudatosan is, jobb viszonyt tartottak fenn a természet környezetével.

1. kép: A busmanok ma is ősi módszerrel készítenek cipőt maguknak

Forrás: http://ismeret.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902 (2012.08.19.)

A primitív törzsek nem ismerték még, de az egyenlítőről fokozatosan eltávolodva már használták az állatokról lenyúzott bőrt, ennek felhasználása más - más volt. Egyes néptörzsek csak sásból, indából font szandált viseletek, és helyenként még napjainkban is hordanak. Roroima trópusi vidékein a bennszülöttek mauritia pálmaleveleiből készítettek sarut, és ezt viselték lábbeli gyanánt. (KOVÁTS J. 1994)

Kialakítást kezdetben a célszerűség határozta meg, később a divat is befolyásolta a lábbelik esztétikai kiképzését. A készítés elejétől kezdve a legfontosabb alapanyag majdnem minden esetben az állatokról lenyúzott bőr. Ezért a cipőkészítés mellett kialakult a tímárság, ami kétségtelenül az ember egyik legrégebbi kézműves tevékenysége. A bőrnek sókkal, timsóval és más anyagokkal való cserzését már az ősi kultúrákban is alkalmazták. Az így kikészített bőrből nemcsak a lábukat védő cipőket, hanem kezdetleges ruhákat is készítettek, ami szintén fontos lépés volt az emberiség fejlődésében (KOVÁTS J. 1994).

A színezést is alkalmazták már ekkor pl.: naszkapi indiánok füstöléssel világos barna színt értek el, vagy a nyersbőrt tölgyfakéreggel sötétre festették. Egyiptomiak és az eszkimók a bíborcsiga levelét belerágták a megtisztított és megpuhított bőrbe, ezzel adták az egyedi színt, ami nem volt eggyenletes, de sajátos mintát, árnyalatokat adott a lábbelinek.

Készültek lábbelik havas terepre a gyors közlekedéshez hótalpuk, ezek felerősítéséhez szíjakat fontak. A mai napig is alkalmazzák modernizálva a hóval borított területeken. Az ókorban már nagyon fejlett volt a bőripar, ezt különböző ásatásokon talált domborművek bizonyítják. Egyiptomban a férfiak szandált hordtak vagy sarut, a szertartásokon viszont levették (2. kép.). A nők mezítláb jártak, és színes festéssel lábujjperceiket ékesítették. A rabszolgák kötelezően sarut hordtak, talpukat megjelölték. Fontosnak tartották az élő munkaerő védelmét, legalábbis, ne essen ki a munkából, ha beleáll valami a talpába.

2. kép: Ókori szandál, és egy mostani divat szandál

Forrás:<http://mek.oszk.hu/03400/03410/html/9260.html> (2012.08.19.)

Forrás:<http://www.nana.hu/szepseg-es-divat/>(2012.08.18.)

Az ókori népek, kereskedelmi kapcsolataiknak köszönhetően kezdett kialakulni a divat. Az egyiptomi-babiloni, asszíriai és a perzsa népek hatottak egymásra. A szandált, sarut, bőrharisnyához hasonló magasszárú lábbeliket hordtak. A görögök egyszerűen szandált húztak, míg a rómaiak lábbeli viselete szélesebb körű volt, többfélét készítettek. (KOVÁTS J. 1994) A szabad polgárok szandált és vastag talpú calceust viseltek. (Calceus: mellyel a rómaiak a nyilvánosságban megjelentek.)² Ezeket a múltból megmaradt szobrokon láthatjuk. A rangkülönbség a színekben és a díszítésben volt látható. A patríciusok vörös, a szenátorok fekete színű elefántcsont díszítést alkalmaztak. A katonák szegecsekkel kivet szandált hordtak a csatákhoz, így jobban tudtak haladni a váltakozó terepviszonyok ellenére. A görög megfáradt katonát a rabszolgáik a bejáratnál várták a saját papucsukkal. Amikor vendégségbe

² <http://www.kislexikon.hu/calceus.html> (2012.08.18.)

mentek, vitték magukkal a saját papucsukat. Ez egészségügyi szempontból is előnyös volt. A görög katonai szandált akár a mai football cipők elődjének is nevezhetnénk (3. kép).

3. kép: Az ókori katonai szandál

Forrás: http://ismeret.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902 (2012.08.19.)

5.2. Lábbeli viselet fejlődése

A római birodalom bukása után a népvándorlás, korai feudalizmus államok kialakulásának kora kezdődött, ami a magyarok letelepedésével zárult. A hunok viseletére az ásatások szerint szkíta szokások hatottak, a harisnya bőrlábbelit a bokához erősítették, bőrszíjjal. A korai középkorban Bizánc volt a „divatdiktátor”, ami a teljesen lapos vörös vagy aranszínű lábbelikket hozta divatba. Ezt követően bíborvörös az ünnepségek, császári méltóság jelképévé vált. (KOVÁTS J. 1994)

Kiemelnék egy-két jellegzetes korszakot és stílust, ami a mai cipőgyártásra erősen kihatott. A gótikus stílust mutatom be először. Itt a lábbelik formája csúcsívelt úgynevezett „csőrös” lábbelik divathóbortja alakult ki. Ez még a hadifelszerelésben is megtalálható volt, a viselője rangját is jelezte a lábbelik orrhegyének hossza. Ez a járást igencsak megnehezítette. A környezetszennyezést tekintve pedig, a több alapanyagot igénylő lábbelikből, több szennyező anyag lesz. Mint látható a 4. képen, még mindig nem bomlottak le, ezek a lábbeli maradványok.

4. kép: A hegyes orrú cipők az első képen a régi hétköznapi leletek, a második képen pedig egy esküvői női lábbeli látható

Forrás: http://ismeret.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902 (2012.08.19.)

Amelyet e divathullám végén az udvari bolond viselt, aminek az orrát a térdéhez erősítette és kis csengettyűt tett rá. (KOVÁTS J. 1994) A hosszú hegyesorú lábbelik ma is megtalálhatók az üzletekben. Ezek a lábbelik szépek, de csak a kis lábon nőiesek, kecsesek. Bár ma már nem terveznek olyan lábbelit, aminek annyira hosszú lenne az orra, hogy ne lehessen benne járni. Az extra hosszú orrú lábbeliknek köszönhetően eldeformálódtak a lábfejek. Ennek az örült divatirányzatnak tudható be, hogy a lábfej és lábujjak állása megváltozott. Az ekkori divathóbort miatt, az emberi láb csontjainak változása még ma is látható a lábainkon, beépült az evolúcióba. 5. képen látható a torzulás. Aki sokat jár mezítláb, annak a lábujjcsontjai szétterülnek, jól elosztva a testsúlyt. Ezt az egészséges lábtartást elvesztettük, amikor lábbelikbe kényszerítettük a lábainkat. A benőtt lábkörömök is gyakrabban előfordulnak az ilyen szűk orrú, és ehhez hasonló jellegű lábbelik miatt. (5. kép.) A benőtt köröm sok mindentől lehet, ha ráejtünk valamit, vagy belerúgunk az ágy lábába. A rosszul kiválasztott lábbeli okozza a legtöbbször. Ennek a veszélynek leginkább a nők teszik ki magukat, mert sokszor beleerőltetik a lábaikat, egy kisebb cipőbe. Nem is sejtik, a test súlyának és a láb mozgásának ütődéseit legjobban a nagylábujj nyeli el, és nem egészséges, ha megsérül.³

5. kép: Egy eldeformálódott láb, és egy benőtt nagylábujj köröm.

Forrás: http://ismeret.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902 (2012.08.19.)

Forrás: http://www.scholl.hu/foot/foot_health_centre/foot_clinic/common_foot_conditions/ingrowing-toenails.asp (2012.08.18.)

Szintén fontos állomás volt a reneszánsz, a megújulás kora. Itáliából indult el útjára. Ezt a divatkorszakot a nagy pompa jellemezte. A vallásos életszemlélettel ellentétben az emberek az élet szépségét vették figyelembe. A férfiak széles orrú tehénszájú, finomborból készült lábbelikben jártak, papucs vagy pántos formában. Színes harisnyát húztak hozzá, a férfiak hordták először ezt a kiegészítőt. A hölgyek elegáns megjelenését a hosszú ruha biztosította, hogy magasabbnak tűnjenek a ruha alatt a lábbelijükre szerelt magasított

³ :<http://www.scholl.hu/> (2012.08.18.)

fatalpakat raktak, amely akár a 50 cm-t is elérte. Ezek a lábbelik eléggé megnehezítették a közlekedést. A higiénia szempontjából előnyös volt viszont, mert a szennyvíz az utcákon folyt, és a magas talp miatt nem érintkezett vele a lábuk, sem a ruhájuk, így a betegségeket is elkerülhették.⁴ Velencében és Firenzében a kurtizánok, és a felsőbb osztálybeli hölgyek lábbelije elárulta, viselője mennyire gazdag. Minél magasabb volt a lábbeli talpa, annál nagyobb volt a társadalmi pozíciója a családnak. (LINDA O'KEEFFE 2001) Ez jól tett a textiliparnak, mivel a lábbelit eltakarta a ruha. Annál több textil kellett hozzá, minél magasabb volt a talpa. Ezeket a lábbeliket chopine-nek hívták.⁵ Nehezen jártak benne, az utcán, akár két személynek is kellett kísérnie a hölgyet, hogy el tudjon támolyogni. Innen ered a napjainkra már kihalt szokás, a férfiak a karjukat ajálják fel a hölgyeknek. Spanyolországban a chopine kilátszott a szoknya alól, ezért ezeket a lábbeliket gazdagon díszítették selyemmel, csipkével. (6. kép.) Ez annyira nem szennyezte a környezetet, mivel a fatalp könnyen lebomlik a természetben. Nagy divat volt hazánkban az 1998-1999-es években a vastagtalp, mely elérte a 12 cm-t is. Ez viszont eléggé szennyező volt, mivel ezek a talpak már, műanyagból készültek (KOVÁTS J.1994)

6. kép. A képeken, két chopine látható az egyik a Velencei díszes talpú, a másik, pedig amit a szoknyályukkal eltakartak

Forrás: http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most (2012.08.19.)

Forrás: <http://morex.hu/cikkek.php?cikk=20100224-milyen-cipoket-vasaroltak-a-reneszansz->

Nagy változást mutattak a fából kialakított lábbelik. Előszeretettel alkalmazták az arabok, indiaiak, kínaiak még ma is szívesen hordják. Európában is elterjedt, főleg

⁴ http://www.hotdog.hu/magazin/magazin_article.hot?m_id=20736&a_id=250057&h_id=58937 (2011.04.18.)

⁵ www.morex.hu (2012.08.18.)

Franciaországban, Svájcban és Hollandiában. Ezek a lábbelik könnyebben lebomlanak a környezetben, ezért kevésbé szennyezők. A fa lábbelik láthatók a 7. képen.

7. kép . Egy régi, fa papucs, és egy ma is kapható Holland fa klumpa.

Forrás: http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most (2012.08.18.)

A divat ezek után áttért a kényelmesebb lábbelikre, a drágább anyagokból készültek puhábbak voltak. XVI. század spanyol divatjában a merev szigorú viselet uralkodott. Széles kerek orral szarv alakban kialakított fejrésszel készültek a lábbelik, anyaguk többnyire selyem brokát és bársony. (KOVÁTS J. 1994) A textil lábbelik szintén kevésbé terhelték a környezetet. Ekkor még nem találoztunk sarok alkalmazásával. Pedig a lábbelik lágyékrésze alatt elhelyezkedett sarok az elmúlt időkhöz elengedhetetlen tartozéka a kínai termékeknek. Ez tette lehetővé a divatos tipegést (járást). A divat miatt az egyik legmeghatározóbb cselekedetet tették, mikor a minél kisebb lábméret elérése érdekében az újszülött leánygyermek lábát szorosan bepólyázták, sőt még idegvágást is alkalmaztak, minél kisebb legyen a gyermek lába. A láb eldeformálására külön készítették a lábbeliket. Ez a divat egészen a X. századtól a 2009-es évig tartott. A láb deformálódása után minden lépés fájdalommal járt. És ezt a sok kínt azért szenvedték el a kínai nők, mert azt tartották szépnek, ha egy nőnek kicsi a lába (8. kép.).⁶

8. kép: Lótusz cipő és a deformálódás a cipőtől.

Forrás: http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most (2012.08.18.)

⁶ http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most (2012.08.19.)

XIV-XVIII. században Mátyás király udvarában erősen érződött az itáliai hatás. A keleti ruházatokhoz gazdagon hímezett textilt vagy finom szattyánbőrt dolgoztak fel. Ezen lábbeliket a tartósság nevében készítették, így sokáig viselték őket. Ezzel nem is tudatosan, de csökkentették a környezetszennyezést.

A török hódoltság befolyásolta a formákat, főleg az ország déli részén (Szegeden, Gyulán a legjellegzetesebb viselet a papucs). A népi lábbelik a történelem során más népekkel való kapcsolatok, harcok folyamán változtak, átvettek egymástól formákat. Hazánkban néphagyományok őrizték ezeket meg pl.: a bocskort melyet egy darabból szabtak ki és hasított szíjjal húztak össze a lábon. Erdélyben telepes bocskort hordtak, amelyhez hímzett bőrkapcát vagy hozzákötött harisnyát viseltek.

XVIII. században sajátos magyaros hímzésű bőrlábbelik terjedtek el és a hegyes szárban végződő csizmák, melyeket feszes nadrághoz húztak.

A következő fontos állomás a divatban a barokk kor. A reneszánsz szélsőséges elemeit használta fel, magas sarkot alkalmazott mely 15cm is lehetett. Talp helyett bőrkengyelt használtak. Franciaországban XIII. Lajos hozta divatba a magas sarkú lábbeli viselését, ezt XIV. Lajos „napkirály” uralkodása alatt érte el a fénykorát a divatban. A fodros-csipkés-díszes magas sarkú lábbeliket hordtak. (KOVÁTS J. 1994).

9. kép: Reneszánsz díszes lábbelik.

Forrás: [http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most_\(2012.08.19\)](http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most_(2012.08.19))

Forrás: [http://elyon.freeblog.hu/archives/2006/05/page/2/\(2012.08.18.\)](http://elyon.freeblog.hu/archives/2006/05/page/2/(2012.08.18.))

Az emberek többsége nem is tudja, a magassarkú lábbeliket először a férfiak viselték ezekben az időkben. A hivalkodó férfidivatra jellemző ekkor a szalagsokros sűrűn, csipkével történő díszítés. Ezt láthatjuk a 9. képen, mint látjuk a mai napig hibátlan állapotban van, így arra következtetnek, a környezetszennyezés szempontjából ez eléggé szennyező időszak volt. A csizmán itt már sarkantyút is hordtak. Az első hölgy hivatalosan 1533-ban viselt először magassarkút, Medici Katalin ez évben egy hasonló alkalmatossággal ellátott lábbeliben ment

férjhez II. Henrikhez. Napjainkban is előszeretettel alkalmazzák a magas sarkat, férfiaknál az alkalmi lábbeliknél 1-4 cm-ig. Nőknél sűrűn előfordul 7-8 cm. Főleg nyáron hordják a nők mert feszesebb a vádlijuk és kecsesebb a lábuk, ami persze nem feltétlenül egészséges.

A magas sarkat felváltva jött a rokokó stílus. A világos áttetsző, lenge ruhaanyagok, érdekes parókák és csattos, lapos sark jellemzik ezt a korszakot. Ezekből az időkből vettek ihletet a tervezők a 2010 nyarán induló lapos balettcipő-szerű lábbelik készítésénél. Napóleon hatalomra jutásának idején a polgárok klasszicista irányzat stílusát követték.

A Biedermeier korszak stílusa az összes többi stílus keverékéből áll. Minden megtalálható a divathatásokból, jellemzi a túldíszített, csatokkal, pántokkal, díszlyukasztásokkal, színösszetételekkel készült munkák. Ez a kor nagyon környezetszennyező volt. Kezdetben a lábbelik fejlődését a célszerűség vezette. Később vagyoni és osztálykülönbségek érvényesültek. Más népek viseletének megismerése gazdagította az uralkodó osztályok divatját, sőt szélsőséges divathóbortnak hódoltak. A szegények öltözködésére az egyszerűség jellemző (népviselet) (KOVÁTS J.1994)

Századfordulótól napjainkig terjedő divat sokban követi az elmúlt korok évszázadait. Igazából semmi újat nem alkotnak csak a régi divatokat veszik elő, és újítyják fel. A múltból vesszük a lábbelik kialakítását, tehát fontos a múlt. Ezt nagyon jól megfigyelhetjük Linda O'Keeffe könyvében (2001), ahol 500 oldalon rengeteg lábbeli fotóját nézhetjük meg, és akár a napjainkban hordott lábbelikkal is találkozhatunk, régebbi kiadásban. Sok tapasztalatot szűrhetünk le a régi idők hibáiból. Ha a múlttal szeretnénk szembesülni, akkor a legjobb hely erre a torontói Bata shoe múzeum, ahol az itt látott lábbelikből szinte mindegyiket élőben meg tudjuk tekinteni.

Neves lábbelitervezők térnek vissza a régi formákhoz: mint Pl: Mihai Albu román tervező, aki magas sarkú lábbeliket tervez, vagy Manoló Blahnik aki már 30 éve készít lábbelicsodákat amiket a Sex és New York c filmben is láthattunk (10. kép.). Armadillo aki Lady Gagával vonult be igazán a köztudatba (10. kép.). Ezen lábbelik dizájnja a balettlábbelikön alapszik. Extrém magasnak tűnnek, de a tervező szerint ez csupán a látszat: olyan, mint egy lábbeli a lábbeliben.

Miuccia Prada, aki táskákat, és ruhákat is tervez, minden egyes darab egy-egy kisebb műalkotásként ér fel (10. kép) A lábbelik híresebbek lettek, a tervezett ruháknál is.

10. kép: Az első képen Armadillo által tervezett cipő, a második képen Miuccia Prada cipőkölteményei láthatók. A harmadik és negyedik képen maguk a tervezők láthatók Manoló Blahnik és a hazai Vágó Réka. Forrás <http://meselocipok.blogspot.com/> (2012.08.19.)

Magyarországon Vágó Réka cipőtervező, akit megemlítenék. Először balettozott, majd versenytáncolt, és mégis a lábbelik készítése lett a fő élettélcélja. Külön figyelmet fordít a magassarkú lábbelik kényelmesek legyenek, ő tervezi idehaza fantasztikus lábbeliket. (10. kép)

5.3. A lábbeligyártásunk fejlődése Magyarországon

A második világháború előtt:

A századfordulón sorra alakultak ki a nagyobb lábbeligyárak Magyarországon. Ez nagyban köszönhető annak, hogy Elias Howe 1846-ban felfedezte a varrógépet, és ezzel kiváltott rengeteg kézi munkát. Folyamatos fejlesztések voltak a lábbeliiparban, a talpfelvarrógép, a vulkanizálás, és a ragasztás technológiájára. Az első csizmadia cég 1330-ban Debrecenben működött, az első mechanikai lábbeligyár Besztercebányán. 1900-ban a temesvári „Turul” gyár kezdte meg a termelést majd a nagyváradi „Hungária” gyár (PÉTERFI J. 1992) Élen járt a korszerű berendezéseivel és felszereltségeivel a váci „Kobrák” lábbeligyár. A nagyobb lábbeligyárak mellett a kis termelésű üzemek és magánkisiparosok fedezték az ország lakosainak szükségletét, és árusok által jutott el a vásárlókhoz (KOVÁTS J. 1994).

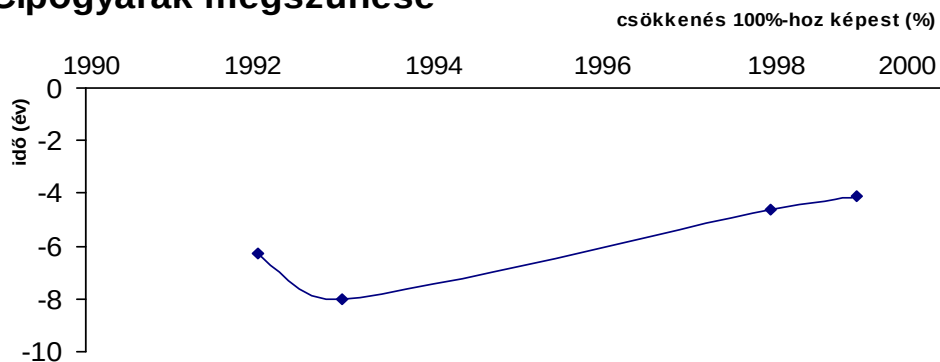
A második világháború után:

A felszabadulás után és az államosítást követően 2-3 nagyüzem és kis üzem képviselte cipőiparunkat. A szocialista tervgazdálkodás ezekből, az üzemekből fejlesztette ki a korszerű mechanikai cipőgyártásunkat, ami az igényekhez igazodva alakult ki.(KOVÁTS J. 1994). Cipőiparunk 1981-ben 51 millió pár lábbelit készített. Ennek nagy része már akkor exportra került (PÉTERFI J. 1992) .

Napjainkban:

Korszerű modern berendezésekkel és technológiai eljárásokkal cipőiparunk lépést tart a világszínvonalal, bár van ahol fejlettebb gépeket használnak, mint pl.: korszerűbb varró- és talpalógépek. Termékeink sok külföldi országban is kedveltek. Ezt persze a magyar emberek nem is tudják, mert a cégek többsége hiába dolgozik, magas színvonalon csak külföldön tudja termékeit értékesíteni. Itthon jelenleg csak az olcsó, egy szezont éppen kibíró lábbeliket részesítik előnyben a vásárlók (KOVÁTS J. 1994). A cipőipari vállalkozások csak úgy tudnak megmaradni, ha bért munkát vállalnak, manapság ezek mind már külföldi tulajdonba kerültek (NAGY SZ. – SZEGŐ K. 2001). Ez annak köszönhető, a hazai piaca eléggé rossz. A GFK Hungária Piackutató Kft. felmérése szerint, a ruházati cikkek közül Magyarországon leggyakrabban fehérneműt és gyermekruhát vásárol a lakosság, és csak ezután jön a női és a férfi felső ruházat, sportruházat, és legvégül a lábbeli. A magyar vásárlók fele az árat nézi, és nem fektetnek hangsúlyt a minőségre, a garanciára. A lábbeliket szabadtéri piacokon szerzik be. Nem törődve a lábegészségügyi szempontokkal, műanyag alkatrészekből készült lábbeliket hordanak (NAGY SZ. – SZEGŐ K. 2001). Ezért a lábbeli és bőripar hazánkban egyre rosszabb helyzetben van. A cipőüzemek sorra zárnak be, és vállalkozások szűnnek meg. 1992-ben 6,3% és 1993-ban 8,0%, míg 1998-ban 4,6% és 1999-ben 4,1% az aránya a cipőgyárak folyamatos megszűnésének (VADÁSZ P. 2002). (11. kép.)

Cipőgyárak megszűnése

11. kép: A lábbeligyárak megszűnése

Forrás (VADÁSZ P. 2002)

A külföldre bedolgozó cégek nagyon ügyelnek a környezetvédelemre. Ehhez adatokat a Pécsi székhelyű Semler Kft. Vezérigazgatójának engedélyével készült interjúból tudom, amit Semler Kft. raktárvezetőjével Makáriné Szárnyas Katalin segítségével készítettem el. A Kft családi vállalkozásként indult, 1990.07.06-án, kis céggként akkor még 50 alkalmazottal, és

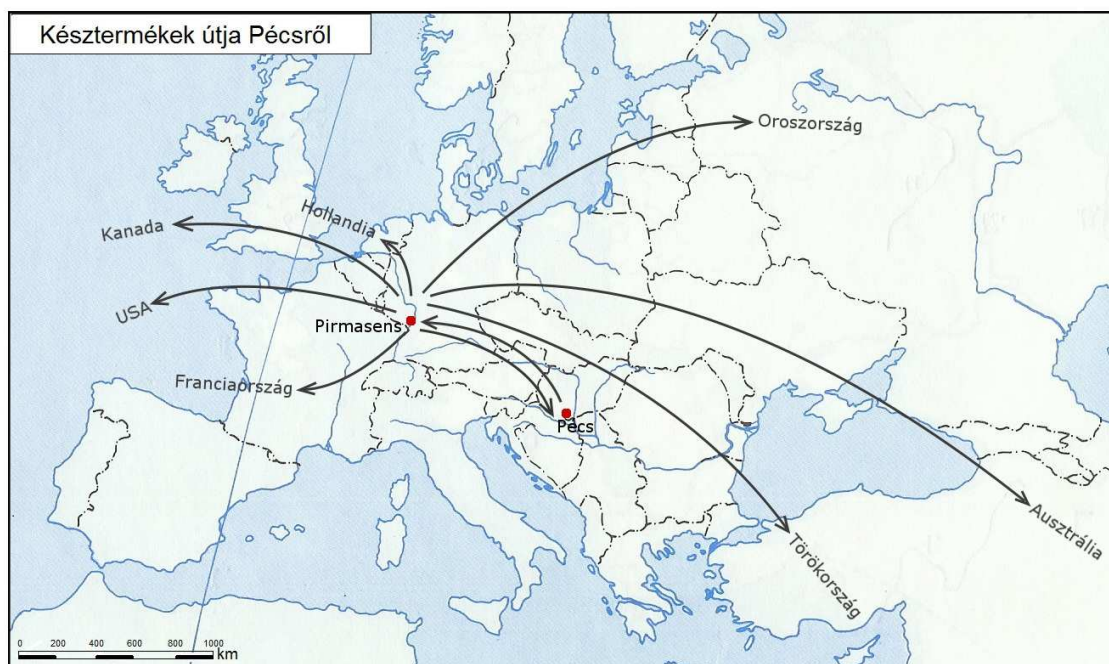
mindössze 20 géppel. Akkor még csak cipőfelsőrész készítéssel foglalkoztak. A magyar piacon a vállalkozás nem tudott érvényesülni, ezért a német székhelyű és Európában már ismert Germani GmbH-nál vállaltak bedolgozói munkát. Ekkorra már a lábbelik minősége I. osztályú volt. Az elkövetkező években a tulajdonosok úgy döntöttek, eladják a vállalkozást. Így 2004. január 01-től a Semler Kft tulajdonában került át. A cég nagyon ügyel a környezetvédelemre. A Semler Kft. törekszik a minőség megtartásával csökkenteni a keletkező hulladékok mennyiségét, ez az érdeke minden cipőgyárnak és minden termelő üzemnek. A cég nagy sikert ért el a 2008-2012-ig tartó időszakban a papír, a fólia és a bőr hulladék csökkenésében, és a továbbiakban ezt még szeretné csökkenteni. A bőrök kartonban érkeznek Németországból, és ugyanezekbe a kartonokba csomagolják a késztermékeket, a cipőket visszafelé, így csökkentették a hulladék mennyiségét. Körforgásban voltak a dobozok, amíg tönkre nem mentek. Szeretnék még lejjebb szorítani a karton hulladék keletkezését. Műanyag ládákra fogják váltani a kartonokat, ezeknek hosszabb lesz az élettartalmuk. *Forrás: Semler Kft.(2012)* Veszélyes anyagok csökkenésére tárgyalásokat folytatnak a ragasztókat gyártó cégekkel, a műanyag kannák visszaváltható göngyölegként legyenek kezelhetők. Gyártó igyekszik figyelembe venni ezeket, a kéréseket, és fejleszteni a gyártósorát a megvalósításhoz. Pontos számadatokkal is szolgált a Semler Kft-nél keletkező hulladékokról. (1 ábra.) Hulladék: „Általános értelemben hulladéknak tekinthető az ember mindennapi élete, munkája, gazdasági tevékenysége során keletkező, a keletkezés helyén feleslegessé váló ott közvetlenül fel nem használható, különböző minőségű és halmazállapotú anyag, anyag együttes, termék, maradvány, tárgy, leválasztott szennyező anyag, szennyezett kitermelt föld, amelyet a birtokosuk sem felhasználni, sem értékesíteni nem tud, és amelynek kezeléséről külön kell gondoskodni.” (VERMES K. 1998)

Év	Kommunális (kg)	Bőr (kg)	Papír (kg)	Fólia (kg)	Veszélyes (kg)
2006	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-
2008	5 100	39 480	5 190	1 922	5 510
2009	5 400	33 840	4 165	1 000	6 620
2010	5 700	16 516	1 876	220	7 210
2011	5 500	15 439	1 607	214	6 910
2012	5 600	15 519	1 402	216	7 120

1. ábra: A Semler Kft Hulladéktermelésének adatai

Forrás: (SEMLER KFT 2012)

A főtermék, a lábbeli, ami persze eladásra kerül, a hulladék fogalma szerint, az elkészült végtermék, maga a lábbeli, nem hulladék, de mégis ide sorolnám. Magyarországból Németországba szállítják onnan pedig, eladják szerte a világba az elkészült lábbeliket. Hetente kb: 6000 pár cipőt gyártanak, ez évente kb 270.000-300.000 párat jelent. Ezeket a lábbeliket megtalálhatjuk a hazai boltokban is. Havonta 18000, évente: 230000 pár cipő kerül kereskedelmi forgalomba. Naponta 5-6 cipőmodell kerül eladásra, évente ez akár 360-400 modellt is jelenthet.⁷ Késztermékekről és azok útjáról is pontos képet kaptam az interjúnak köszönhetően, amit nagyon érdekesnek tartottam.(1 térkép) Legkiemelkedőbb, hogy Magyarországról a készterméket elküldik Németországba, majd ismét visszakerül a magyar boltokba. Ezen 2011-es év végén sikerült változtatni a cégnek, és a gyárból egyből a boltokba kerülhetnek ezek a termékek Magyarországon, ami igen környezetbarát, és még a termékek ára is kicsivel, de olcsóbb lett a szállítási költségek csökkenése miatt, amit a következő térképen láthatunk.

1. térkép: A késztermékek útja Pécsről

Forrás: (Semler Kft. adatai alapján 2012.)

A lebomlásról is fontos beszélni lábbeli legnagyobb hányadát kitevő alapanyagokról. Bőrből készült lábbeli lebomlása sokkal rövidebb, mint egy műbőrre (3. melléklet) (3. melléklet). Bár a műbőr nem szerepel benne, de a műanyag lebomlása 500 év, vagy annál is

⁷ Forrás: Semler Kft. (2012)

több, míg a bőrnek 24-év. Sajnos ilyen jellegű adatokat nagyon nehéz találni, csak kevés kutatóintézet foglalkozik a lebomlással, egy terméken keresztül. Magyarországon nem is találtam ilyen leírást. A természetben mindennek megvan a maga lebomlási ideje, ezt vizsgálták, egy Arizonai egyetem kutatói. A „The Garbage Projekt” néven a hulladékok tanulmányozását a természetes lebomlási folyamatok felgyorsításával végezték. A hulladéklerakókban a lebomlás, lassabban megy végbe, mint a természetben. A bomlás folyamatához a mikroorganizmusok nagy szerepet játszanak, és a fény, megfelelő víz/páratartalom, hőmérséklet, és oxigén. A műanyagoknál ez a lebomlás nem úgy megy végbe, mint egy banánehéjénál, vagy egy újságnál. A „foto-lebomlás” nevű folyamat megy végbe. Azt jelenti, hogy a műanyagokat ultraibolya sugárzás alá tartják, (pl.: kint vannak a napon) a polietilén anyagok előbb-utóbb mikroszkopikus méretű morzsákká bomlanak. Ez a folyamat a természetben az 500évtől a végtelenségig is tarthat, még a tudósok sem biztosak a pontos idő megállapításában. A tudományos cikk alapján következtettem arra, hogy a műbőr lábbelik lassabban bomlanak le, a természetes bőröknél. . Ez a 3-as mellékletben lévő diagramm, ami szemléletesen ábrázolja ezen lebomlási időket, a 2-es mellékletben található táblázat segítségével készült. Láthatjuk a bőrcipővel külön foglalkozó kutatók eredményeit, más anyagokkal együtt. A jól láthatóság érdekében helyeztem el ezt a diagrammot a mellékletekben.

6. Lábbeligyártás és -használat környezeti kérdései

6.1. A különböző szabási technológiák

A szabási technológiák már nagyon régóta vannak, és nem változtak semmit, csak még inkább gépiesítették őket. A lábbeliipar már az ősidők óta hulladéktakarékosan üzemel, mert drága az alapanyag, ezért nagyon ügyelnek a szabási technológiákra, minél kevesebb hulladék keletkezzen. A szabási módszerek, melyeket a mai napig is alkalmazunk, a kisipari vagy szimmetrikus, a váltakozó irányú, a paralelogramma és a társas szabásrendszer. Mindegyik nevében benne is van, lábbelin hogyan is alkalmazzák ezeket a módszereket. A kiterített bőrön elhelyezett lábbeliipari alkatrészek állása a különbség. Ezek az elhelyezési rendszerek a leghatékonyabbak, minél kevesebb hulladék keletkezzen. A szabásnál nagyon fontos az anyaggazdálkodás, az anyag-előírányzat. Más néven anyagnorma, amelyen azt az anyagmennyiséget értjük, amely egy adott alkatrész, vagy anyagrész csoport kiszabásához szükséges. Az anyagnorma kiszámításához elég sok képlet tartozik, amely segítségével már a szabás előtt tudhatjuk, mennyi lesz a szélhulladék, a sajátos hulladék, a szortiment hulladék. Sajátos hulladék: az a hulladék típus, ami nevében is benne van a szabandó alkatrész vagy modell alkatrészeinek illeszkedéssel kapcsolatos sajátossága. Szélhulladék: más néven koszorú hulladék képződik szabáskor a szabandó anyag, bőrszél mentén. (BEKE J. 1981) Szortiment hulladék: a bőroket felületükön előforduló különböző eredetű bőrhibák mennyiségétől, illetve kiterjedésétől függően szortimentbe sorolják. A bőrhibák jelenléte, ezek kikerülése szabáskor, újabb veszteségeket okoz, ezek a szortiment hulladékok. (BEKE J. 1981) A természetes bőrök eltérő topográfiai tulajdonságúak, a bőr felületén különböző bőrhibák vannak. Minden bőrön más és más hibák vannak, a szabász szaktudása alapvető tényezőként érvényesül. Ezek kikerülésében fontosak: fedőréteg repedés, zsírfoltok, vasfoltok, barkahibák, sómarás, bőrszöveti hibák, ostorcsapásnyom, tüzes vasbélyegző nyoma, vastagsági hiba, törékenységi (NÁDASI F. 1994). Ezeket a bőrhibákat figyelembe kell venni a gyártás során, aminek következtében még több hulladék keletkezik.

6.2. Alapanyagok

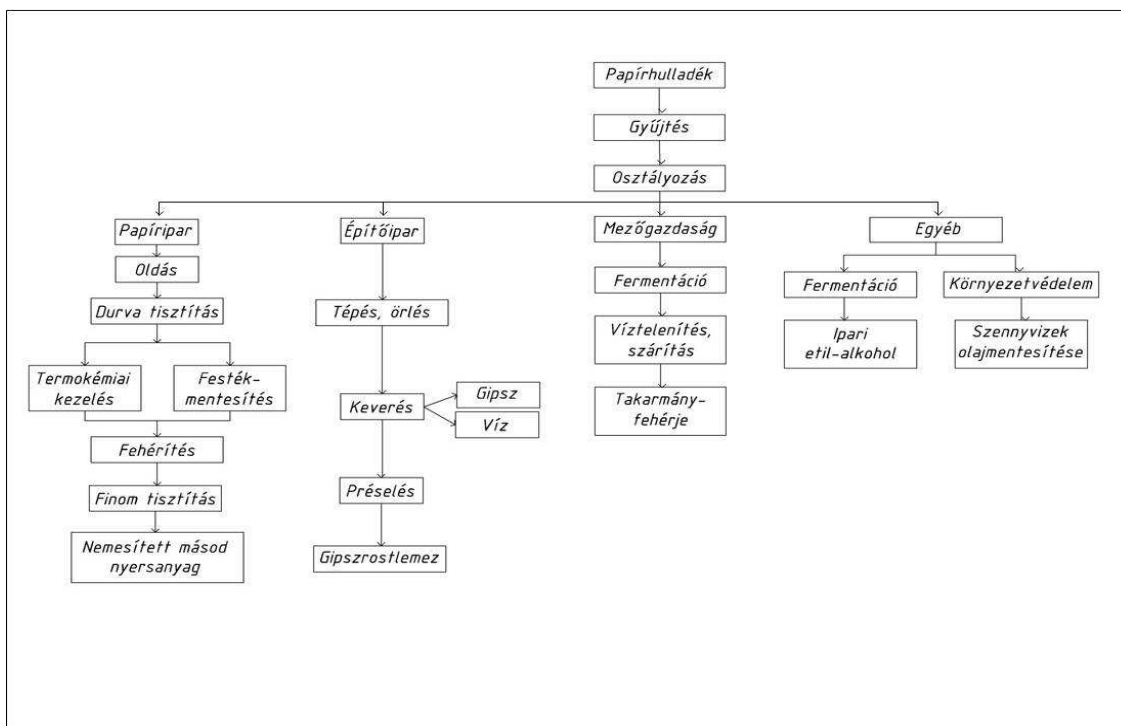
Ennek a témának a feldolgozásához, meg kell ismerkedni magukkal a felhasznált anyagokkal. Növekszik a termelés, a fogyasztás, és ez által a keletkező hulladékok. Rossz, helytelen kezelés következtében, a talajba kerülnek a bomlástermékek, onnan a talajvízbe, és hatalmas

környezeti károkat okozhatnak. A körforgás során az emberi szervezetbe is bekerülnek a káros anyagok. (ÁGOSTHÁZI L. – BARTÓFI I. – BORIÁN GY. – CSAPÓNÉ FELLEG Á. – PODA J. 2004) A hulladékok kezelése nagyon fontos. Ezeket törvényekkel és kormányrendeletekkel jogszabályokkal szabályozzák. A hulladékgazdálkodásról a 2000. évi XLIII: törvény ad kereteket, szabályokat a hulladék kezeléséről. E törvény célja: „Az emberi egészség védelme, a természeti és az épített környezet megóvása, a fenntartható fejlődés biztosítása a környezettudatos magatartás kialakítása a hulladékgazdálkodás eszközeivel. A természeti erőforrásokkal való takarékoskodás, a környezet hulladék által okozott terhelésének minimalizálása, szennyezésének elkerülése érdekében a hulladékkezelés megelőzése (a természettől elsajátított anyag minél teljesebb felhasználása, hosszú élettartalmú és újrahasználatos termékek kialakítása), a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése, a keletkező hulladék minél nagyobb arányú hasznosítása, a fogyasztás-termelés körforgásában tartása, a nem hasznosuló, vissza nem forgatható hulladék környezetkímélő ártalmatlanítása.”⁸

A lábbeliket alkotó alapanyagok: Bőrök, textilek, fóliabőrök (műbőr), gumik, műanyagok, fa, acél, keménypapírlemezek, műanyag cérnák, pamut, len, selyem, fém. Segédanyagokat: festékek, viaszok, oldószerek, tisztítószerek. (1. melléklet)

Papír: A csomagoláshoz használják ezeket, az anyagokat. Ezeknek a hulladékává válását kivédhetjük, újrafelhasználásra, újrafeldolgozásra, újrahasznosításra. A lakosság kreatív megoldásként becsomagolva tárolókként, lakásdíszként hasznosítják ezeket a dobozokat. Nagy mennyiségben ezt nehéz, a lakosságtól begyűjteni, sok kistérségben a szelektív hulladékgyűjtést még nem megoldott. A cipőboltokban hagyva, a nem szükséges dobozok nagy mennyiségben kerülhetnének, az újrahasznosítás helyére. (1.ábra.). A papír újrahasznosítása során kevesebb energiát használnak fel, mint az újragyártás folyamán.(DUNAPACK KFT 2012) Tehát, a szelektív papírgyűjtés eredményeképp csökkentjük a környezetszennyezést.

⁸ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0000043.TV (2012.08.08.)

2. ábra: A papír újrahasznosítása

Forrás: (Ágostházi L. – Bartófi I. – Borián Gy. – Csapóné Felleg Á. –, Poda J. 2004)

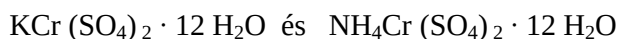
A cipőipari ragasztók, oldószerek, festékek, veszélyes hulladékok közé tartoznak. Fokozottan kell kezelni, és az ellenőrzést, pontosan végezni. Nagy összegű büntetéseket szabhatnak ki, ha valami eltérést találnak a szakhatóságok. A veszélyes hulladékok, és azok bomlástermékei fokozott veszélyt jelentenek az élővilágra és a környezetre. A tárolásnál is fokozottan kell ügyelni. A veszélyes hulladék birtokosának kötelezettségeit a 98/2001. (VI.15.) Kormányrendeletben olvashatjuk és annak módosításában a 192/2003. (XI.26.) A festékeknél manapság már a vízbázisút részesítik előnyben, ezek már kevésbé károsak.

A fémeket, leginkább csatok, pántok, szegecsek, acélmerevítők formájában hasznosítják gyártáskor. Ha ezek külön kerülnének, a hulladékoknál, szintén újrahasznosíthatóak lennének, de a kis méret miatt és a sok energia-befektetés szükségessége miatt ez sajnos nem megoldható.

Bőr, és műanyag: hulladéklerakókban a lebomlás, lassabban megy végbe, mint a természetben. A bomlás folyamatához a mikroorganizmusok nagy szerepet játszanak, és a fény, megfelelő víz/páratartalom, hőmérséklet és oxigén. A műanyagoknál ez a lebomlás nem úgy megy végbe, mint egy banánehéjénél vagy egy újságnál. A „foto-lebomlás” nevű folyamat megy végbe. Azt jelenti, hogy a műanyagokat ultraibolya sugárzás alá tartják, (pl.: kint

vannak a napon) a polietilén anyagok előbb-utóbb mikroszkopikus méretű morzsákká bomlanak. Ez a folyamat a természetben az 500évig is tarthat, még a tudósok sem biztosak a pontos idő megállapításában. A tudományos cikk alapján következtettem arra, hogy a műbőr lábbelik lassabban bomlanak le, a természetes bőroknél. (2. melléklet) (3. melléklet)⁹ A hulladékok össztömegének 4%-a műanyag, nem tűnik nagy mennyiségnek, mivel a nehezen vagy alig bomló anyagok közé tartoznak, mégis óriási mennyiséget képviselnek. Természetben gyakorlatilag nem enyésznek el, bármeddig csúfíthatják a környezetünket, ezért hasznosításukat, és minél kevesebb előállítását kell szorgalmazni. (ÁGOSTHÁZI L. – BARTÓFI I. – BORIÁN GY. – CSAPÓNÉ FELLEG Á. – PODA J. 2004)

A cserzés maga a bőrgyártáshoz tartozik, mivel azonban a cipőgyártásnál keletkező hulladékok osztályba sorolásánál szerepet játszik, nagy viták vannak-e kérdés körül, ezért fontos a megemlítése. E fontos eljárás repítette előre a cipőgyártást, és minden bőrfeldolgozó iparágat a tartósabb késztermékek végett. A környezetszennyezés szempontjából igen fontos. A bőr hulladékok egy EWC kódot kapnak, függetlenül a cserzés módjától. Ez alapján osztályozzák, milyen minőségű hulladékot képez ezen melléktermék. A növényi cserzésű bőr is a veszélyes hulladékok közé sorolandó, ha az adott jogszabály épp ezt írja elő. A króm sók cserzőhatását 150 évvel ezelőtt fedezték fel. Több előnye volt: egyszerű, és gyors volt vele a munka. Fény, víz és hőállósága jobb volt, mint a növényi cserzésűé, nagyobb szakító szilárdsággal és kisebb fajsúllyal rendelkezett. Gyakorlatilag minden bőrtípus gyártására alkalmas a krómcserzés. Hátránya, hogy talpbélésbőrt nem lehetett készíteni belőle, mert nagyon csúszós lett a bőr. Más hátrányt nem soroltak fel a korábbi szakirodalmak. Pedig a cserzésnél rengeteg mennyiségű króm kerülhet ki a környezetbe. A legnagyobb szennyező forrás a bőrgyártás folyamán keletkező szennyvíziszapok. Ezeket az iszapokat engedték a cipőgyárak a vizekbe (pl. Rába habzási botrány). A talajvizet és a talajt is szennyezi. A bőrgyárak megpróbálják teljesen megszüntetni a krómcserzéses eljárásokat. Mindenféle anyaggal és vegyülettel próbálkoznak (pl.: titánnal). (BALOGH T. – PÁLFI V. – VARGA P. 1991) A leggyakrabban a háromértékű króm sók közül a kálium-, króm-szulfátot és az ammónium-, króm-szulfátot használták a cserzésekhez.

⁹<http://www.sciencelearn.org.nz/Contexts/Enviro-imprints/Looking-closer/Measuring-biodegradability>
(2011.04.19)

A bőrcserzésre használt króm sók önmagukban veszélytelenek, mivel erre a célra csak a króm(III) alkalmas. A króm(VI) azonban köztudottan mérgező, ténylegesen veszélyes az emberi egészségre. Ugyanakkor mintegy 100 éve hordunk krómcserzett bőrből készült lábbeliket, szemmel láthatóan minden gond nélkül.¹⁰ Ezért is érdekes annyira a krómcserzés kérdése, egyszer veszélyes hulladék a krómcserzéses bőr, máskor nem.

6.3. Biológiai úton lebomló lábbeli

OAT cég kezdeményezése, pozitív követendő példát mutat a cipőgyáraknak és a lábbeliket vásároló embereknek számára. A cég a lebomló lábbeli tervezésével és kifejlesztésével két évet töltött el. A 2010. januári, Amszterdamban megrendezett Nemzetközi Divathéten mutatta be a lábbeliket, amellyel második helyet ért el a környezetbarát kategóriában. A lábbelik felsőrésze bio pamutból, vászonból, kenderből, a talpa pedig magvakat is tartalmazó parafából készítették. Ha több gyártó is gyártana lebomló lábbeliket, akkor nem kerülne annyi lábbeli a szemétdombokra, mert akár a saját kis kertünkben is eláshatnánk, még kímélnénk is a természetet. A lábbeli egyedisége még, a talpban elrejtettek, egy magot, és a lábbeli bomlásával egy időben elkezd nőni, és virág nő ki belőle.¹¹

12. kép: A lebomló lábbeli „Virgin Collection”

Forrás. <http://tisztajovo.hu/2011/02/08/biologiai-uton-lebomlo-cipo/> (2012.08.12)

Tavalyi évben is volt próbálkozás a környezetünk terhelésének csökkentésére, Colin Lin tervező újságpapírból készített lábbeliket és különböző kiegészítőket. Azóta 4000 darabot adott el belőle. A papír lábbelik és táskák elég drágák. Egy pár lábbeliért 100-150 dollárt (18 ezertől 27 ezer forint), egy szatyorért pedig akár 260 dollárt (46 ezer forint) is fizethet a megrendelő. A cipőfelsőrészt pamutalapra erősíti, amely műanyaggal bevont újságpapírból

¹⁰ <http://www.bimeo.hu/bor-cipo/2010/100602.htm> (2012.08.12.)

¹¹ . <http://tisztajovo.hu/2011/02/08/biologiai-uton-lebomlo-cipo/> (2012.08.12)

készült. A bevonatnak köszönhetően vízálló az elkészült lábbeli. Hosszú időt és kézügyességet jelent ez a fajta lábbeli készítés, de egyedi végeredményre lehet számítani.

13. kép: Papírból készült lábbeli

Forrás: http://www.hirado.hu/Hirek/2009/11/20/06/Naggyon_terndi_cipo_es_taska_ujsagpapirbol.aspx
(2012.08.12.)

A környezetszennyezés tekintetében, a talp, fából készült, ez jó, de a műanyaggal bevont papír nem feltétlen. Inkább csak az újrafelhasználás, miatt tekinthetjük környezetbarátnak ezen lábbeliket.

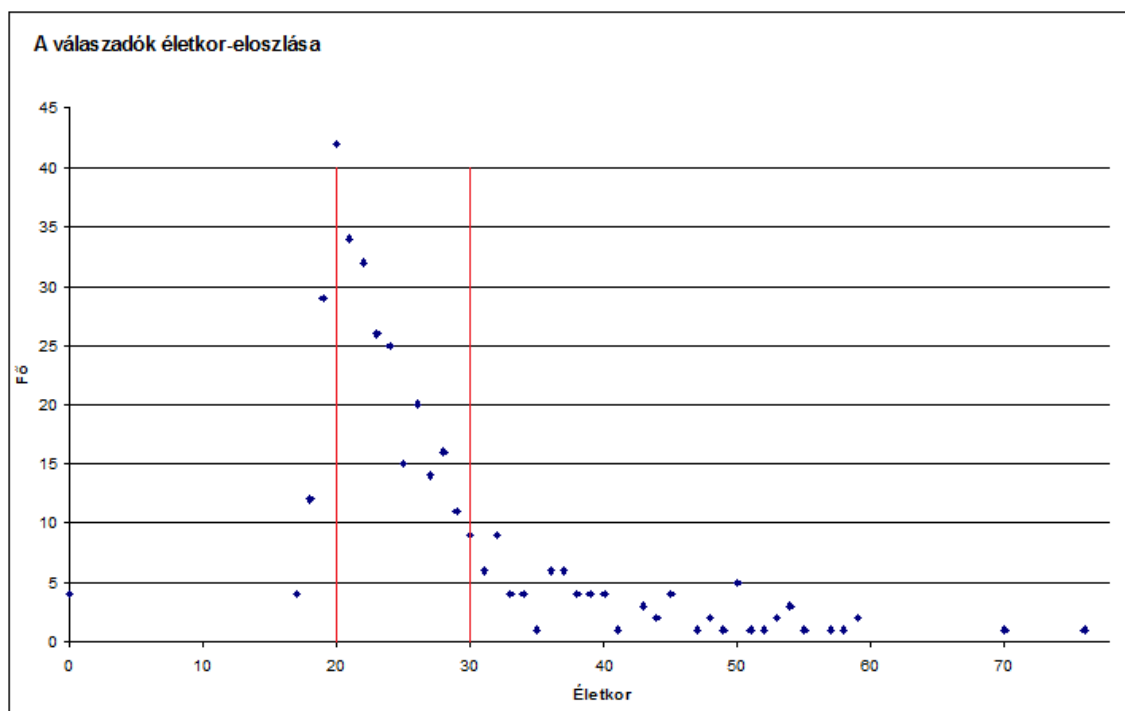
7. Eredmények

A kutatás eredménye a kérdőíves felmérés. A vizsgálat előmunkálatai, közé tartozik a kérdőív készítése, amelynél ügyeltem a gyors kitölthetőségre. Irányultsága szerint közvetett és közvetlen kérdésekből álltak. A kérdőív elején általánosabb kérdések kerültek, majd egyre összetettebbek. A kérdések közt található zárt, nyitott kérdés és félig nyitott kérdés. Skálás kérdést is raktam bele, ami két ellentétes állítás közt teszi lehetővé a választ. Minden kérdésnél lehetőséget adtam a válaszadás kihagyására. A szerkesztését követően, próbakérdezést tartottam, kitölttettem pár egyetemi hallgatóval. Véleményüket figyelembe véve, javításra volt szükség a félreérthetőség elkerülése végett. A kérdőív körbeküldésénél, egy rövid tájékoztatót mellékeltem, miről szól, így biztosítottam, hogy többen kitöltsék. Széles körben adatokat gyűjthettem Magyarországról, a határon túlról, mivel az online, küldtem el az alanyokhoz. Az internettel megszűnnek a földrajzi akadályok, szélesebb körben tudtam adatot gyűjteni. (2. térkép) 373 kitöltő segítségével készült a kutatás. Célja az emberek véleményének megismerése, a környezetszennyezés-e módjáról. A kijelölt célközönségem a 20-30-éves korosztály, ezt 65%-ban sikerült is teljesítenem. Mennyire foglalkoztatja őket, ez a kérdés, milyen mértékben befolyásolja a környezetvédelem a vásárlási szokásaik kialakításánál. Mennyire fogékonyak a változásokra, milyen gondolkodás vezérli őket, a divat és az egymásra hatás tekintetében. A kérdőívekből kapott eredményeket egyszerűen letöltöttem, és kódolt adatokat excel táblázatba rakva összegző táblázatokat készítettem. (7. melléklet) Diagrammok és statisztikai számítások segítségével dolgoztam fel, ehhez segéd táblázatokat készítettem az adatfeldolgozás megkönnyítése érdekében. (6. melléklet)

Vizsgáltam a nemek arányát a kitöltők között, ennek alakulása: 63%-a nő, és 37% volt csak férfi. Az általam választott tárgy miatt inkább a nőket foglalkoztatja.

A válaszadók kora, eléggé széleskörű lett. A célközönség 65%-ban töltötte ki a kérdőívet. A kitöltők átlag életkora 39 év, ezt nagyon megemelte az idősebb korosztály, volt 70, és 74 éves kitöltő is köztük. (15. ábra.) A kutatásom során kíváncsi voltam, milyen hatással van a környezettudatos gondolkodás kialakulásában az egyetemi hallgatói életnek. Ez a kérdés érdekes számomra, mivel az egyetemen nagy a közösség. Rengeteg hatás éri itt az embereket. Fontos ennél a célközönségnél a divat és annak változása. Az ízlés változása, de rengeteget hallhatunk iskoláinkban a környezetszennyezésről, ezáltal ez is formálja személyiségünket. Ugyanakkor a következő 15. ábrából azt is láthatjuk, az idősebb generációt is foglalkoztatja a kérdés. A vélemények leírásából arra következtetek, nagy hatással van ez a

kérdéskör az idősebb korosztályra is. A 31-évet betöltötték közül 81-en töltötték ki a kérdőívet, ez 22% elég nagy arány. Míg a 20-év alattiak mindössze 49-en voltak, ez 13%. Ebből azt láthatjuk, vagy nem jutott el a kérdőív elég fiatalabb korosztályhoz, vagy csak nem töltötték ki. Országhatáron kívül is kitöltötték a kérdőívet ez az összes kitöltést tekintve 3%. Az külföldiek átlag életkora 26év. Kiugróan környezetvédőbb szemléletet vettem észre náluk.

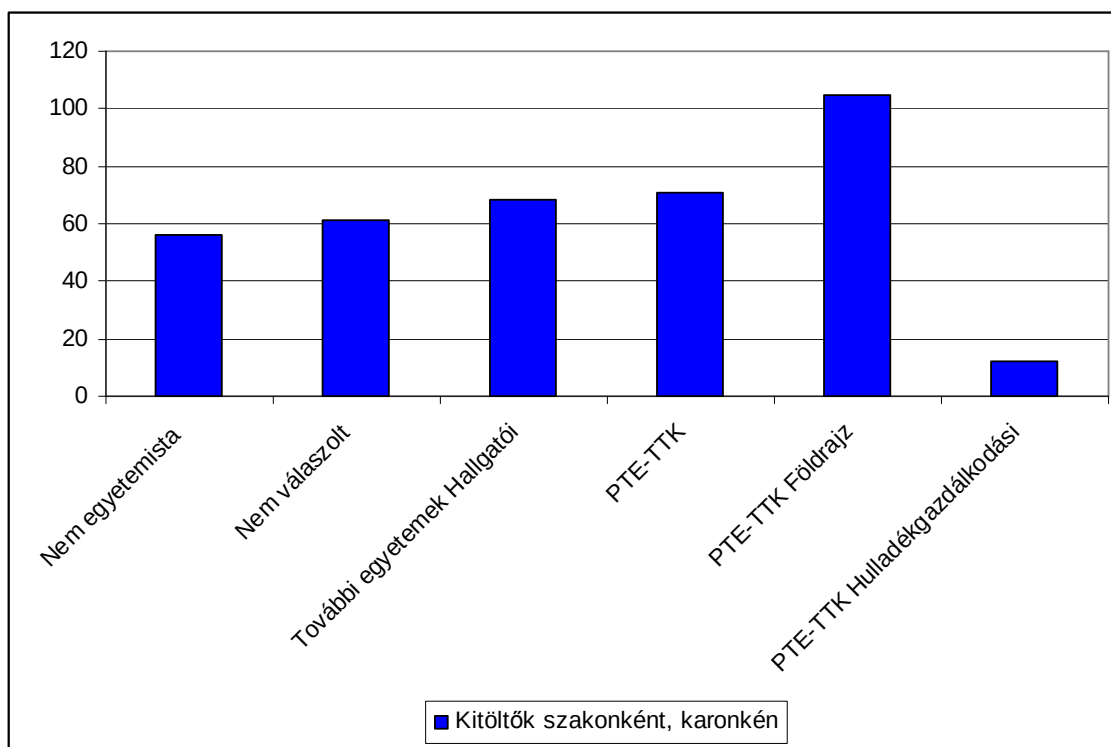

3. ábra: A válaszadók életkor eloszlása

Forrás: (SAJÁT KÉRDŐÍV 2012)

A válaszadók lakhelyét tekintve, a legtöbben Pécsről töltötték ki, 39%. A második helyen Budapest áll, 10%-al. Mégis Pécs és vonzáskörzetében töltötték ki a legtöbbet. Ezt térképpel illusztráltam, ami a mellékletekben található. (2.térkép.) A kisebb településeken lakók nehezebb a szelektív gyűjtés, mivel nincsenek szelektív konténerek. (pl.: kartonpapír, „cipős dobozok”), de jobban kihasználják a lábbeliket: kertben, házkörüli munkákhoz. A lábbelik élettartalma meghosszabbodik.

A válaszadók kiugró része a természettudományi kar hallgatója 50%. Környezetvédelemben ők jobban érdekeltek, az órákon többet foglalkoznak ezzel a kérdéssel, ez indokolhatja az érdeklődésüket. És a kérdőívem terjesztését is a saját iskolámban, a saját szakomon belül kezdtem, ezért is számottevőbb a kitöltők száma. A nem egyetemi hallgatók 16%-ban, erre a kérdésre a választ nem adók szintén 16%-ban vettek részt. A további egyetemek hallgatói 18%-ban vettek részt a kutatásomban. (16. ábra.)

4. ábra: A kitöltők aránya Egyetemi karonként, és szakonként

Forrás:(SAJÁT KÉRDŐÍV 2012)

A következő kérdésem, egy egyszerű eldöntendő kérdés volt: „Szereti ön a lábbeliket?” A válaszadók 85% igennel, 12% nemmel, és 3% tartózkodott a válaszadás alól. A kérdőívet kitöltő férfiak számottevő része is igennel válaszolt erre a kérdésre 68%. Ebből arra következtetek, a lábbelik vásárlására nem csak a nők, hanem a férfiak is nagyobb energia-befektetést fordítanak. Számukra is fontos, ezért is tudom jól szemléltetni a környezetszennyezés csökkentésének kérdését, ezzel a tárgyal.

Mennyi pénzt költ lábbelire évente, kérdésemre 14% mondta 1-10 000Ft-ig, 37%, 10 000-20 000Ft-ig 22%, 20 000-30 000Ft-ig, 15% 30 000-tól 40 000Ft-ig, 10%, még ennél is többet költ egy évben lábbeli vásárlásra. 1% nem volt hajlandó válaszolni.

Évente, hány pár lábbelit vásárol kérdésemre 80% azt válaszolta, 1-5 párig vesznek. Ha összevonjuk ezt a választ az előző kérdéssel, ha évi 1 pár lábbelit vásárol az éves keretből, ami 20 000Ft a válaszadók 51%-a szerint, akkor egy pár jobb minőségű lábbelit tud vásárolni. Ha 1-nél több lábbelit vásárol, akkor az már rosszabb minőséget képviseli a lábbelik közül. 14% 5-10 párig vásárol lábbelit, 2% 10-15 párig, 0,5% 15-20-ig, és 1,5% 20 pár felett vásárol. Ha erre a két kérdésre megnézzük a válaszokat, azt látjuk, hogy jobb minőségű lábbeliket nem vásárolnak, csak elenyésző mennyiségben, mely elősegíti a silány minőség terjedését. A következő táblázatból ez jól látható.

Mennyit költenek lábbelire	%	Hány párt vásárolnak	%
1-10000Ft	14	1-5	80
10000-20000Ft	37	5-10	14
20000-30000Ft	22	10-15	2
30000-40000Ft	15	15-20	0,5
Ennél többet	10	Ennél többet	105

5. ábra: Mennyit költenek lábbelire, és hány párt vásárolnak egy évben

Forrás:(SAJÁT KÉRDŐÍV 2012)

A „hol vásárolnak” kérdésemre vegyes válaszokat kaptam, a legkiugróbb érték 30%-al a Deichman cipőáruház. Ez azért is fontos, mert a Tv-ben ezt láthatjuk legtöbbször reklámozni. A divat, a reklám, itt látható mennyire befolyásolja az embereket. 21% nem volt hajlandó válaszolni. 4%-ban jelentek meg a plázák bevásárlóközpontok, Humanik, sportboltok, turkálók, az internet és az egyéb cipőüzletek. A maradék 45% vegyesen egyéb cipőüzleteket sorolt fel, melyek nem érték el, még az 1%-ot sem. A piacok is csak 1,8%-ot mutatnak.

Ezeket támasztja alá a következő kérdésemre kapott válaszok. „Mi befolyásolja a lábbelik vásárlásánál?” A kitöltők 80%-nál az anyagi kérdés az elsődleges. 15%-nál a divat, és mindössze 3%-nál fontos az alapanyag, amiből készül a lábbeli. A kényelem kapott még nagy hangsúlyt, az egyéb válaszadási lehetőségnél. Felsorolásra került még a tetszetőség, tartósság, minőség, funkció. Mégis a fő döntéshozó a termék ára.

Milyen lábbeliket vásárol leginkább kérdésre a válaszadók 55%-a sportlábbelit választott, 17% alkalmi, 12% bakancsot. 4,5% az évszaknak megfelelő. 6% azt, mikor mire van szüksége. A többi válasz vegyes volt az átmenetitől a szandálig, eléggé szélsőséges válaszokat kaptam. Ebből arra következtetek, a sportcipők az áruk miatt a piacon előnyt élveznek a többi fajta lábbelivel szemben, mivel olcsóbban hozzá lehet jutni, kivéve a márkás darabokat.

Milyen alapanyagú lábbeliket választ a vásárlásról, kérdésemre 51% a bőrt, 19%-a textilt, 23%-a műbőrt választotta. 7% nem válaszolt. Ez a válasz eléggé ütközik az előző válaszokkal, mert bőr lábbelit nem lehet olcsón vásárolni, itt arra következtetek, hogy a kitöltők jobb színben szerették volna feltüntetni magukat, ezért torzult válaszokat kaptam.

„A vásárlásnál mennyire számít” kérdésre 1-5-ig lehetett pontozni. 1 nem számít, az 5-ös válasz a nagyon számít. Válaszokat diagrammon ábrázoltam, amit a mellékletbe tettem, a könnyebb átláthatóság érdekében, és a nagyobb méret miatt. (5 melléklet) A kitöltők 2%-a nem válaszolt ezekre, a kérdésekre. 63% és a reklám tekintetében 64%, a megválaszolók számára nem számít. Az előző kérdések során viszont mégis a hol vásárolnak, legtöbbször,

kérdésnél kiugró volt a Deichman cipőáruház, ami a legtöbb TV reklámot készíti. A többi válaszadók közül fokozatosan csökkent az érték, 20%, 10%, 2%, és legvégül 1%. Nem számít a vásárláskor a helyi termék megvásárlása 50%-nál, és fokozatosan csökkent a többi kitöltőnél 20%, 18%, 5%, 2%. Ez a válasz megfelelt az elvártaknak.

A hordhatóság időtartalmánál is meglepő eredményeket kaptam: nagyon számít 57%, 24%, 11%, 2%, 2% szerint nem számít, hogy mennyi ideig fogja hordani a megvásárolt lábbelit. Ezt érdekesnek tartom, miután a 7-es kérdésnél 94% válaszolta azt, hogy évi átlag 4-6 pár lábbelit vásárol, átlagosan 15 000Ft összegből évente. Ezzel a válasszal ütközik, a mennyi ideig hord, 1 lábbelit kérdésre 12,7 hónap eredmény jött ki átlagosan. Tehát 12,7 havonta kidobásra kerül. Ezt annak tudhatjuk be, a kérdőívben adott válaszok, nem teljesen takarják a valóságot, vagy kapkodva töltötték ki, és a válaszok ütköznek egymással.

A minőség is 63% számára nagyon fontos, fokozatosan csökkenő értékeket mutat: 25%, 7%, 2%, 1%. Érdekesnek tartom ezeket az értékeket, hisz, ha a minőséget ennyire figyelembe veszik a vásárláskor, akkor miért olyan rövid az élettartalma a lábbeliknek, volt olyan válaszadó, aki 2-3 havonta új lábbelit vásárol.

A „márkanév fontossága” nagyon megosztott volt 24% nem számít, hogy milyen márkájú termékeket vásárol, 13%, 31%, 23%, 6% és ezek az eredmények haladtak fokozatosan a nagyon számít válaszig. Ezek eléggé eltérő eredményt kaptak fontosságuk szempontja szerint. Ezért mondhatjuk, az emberek kb. felénél számít a jól bevált termék márkanéve.

Mások tanácsának fontosságára is vegyes válaszokat adtak: Nem számít 20%, 21%, 30%, 20%, 6%-nál nagyon számít válaszok érkeztek. Válaszok szerint a többségnek annyira nincs szüksége mások tanácsára. Ezeket az embereket nehéz befolyásolni a környezettudatos vásárlásra is, ezen vásárlókat.

A „divat hatása” mennyire befolyásolja kérdésre a kitöltők szintén nem annyira kiugró válaszokat, adtak, ez jól látható az 5-ös mellékleten, lévő divat diagrammból. Nem számít a kitöltők 17%, 13%-nál, 30%-nál igen is- és nem is, 27%, és 10%-nál nagyon számít a divat hatása. Ha mérlegre helyeznénk ezen értékeket, mérleg inkább a nagyon befolyásol, oldalra mutatna.

A leginkább befolyást nyert kérdés az „Ár”: nem számít 3%, 8%-nál a kitöltők szerint, 26%-nál köztes a válasz, 29%, 31%-ban nagyon számít. Itt látható a drága lábbelik megvásárlása, csak keveseknek elérhető. Ez szerintem nagyon is valóságos véleményeket tükröz. 85% számára fontos a döntéshozatalnál az ár, ez látható, a saját vélemények

megfogalmazásánál is. A 22-es kérdésemre a „Van-e véleménye ezen kérdéskörben” válaszolók 80%-a írta le, hogy anyagi okokból vásárol rosszabb, olcsóbb minőségű lábbelit.

Miért cseréli le a lábbeliét kérdésre 83% mondta, hogy tönkremegy, 4% divat változása miatt vált másik termékre 1% pedig egyéb indokból. 12% pedig nem volt hajlandó válaszolni erre a kérdésre. Szóval a vásárlók 83%-a tönkremenésig viseli a lábbelijét. A „szokta-e javíttatni a lábbelijét” kérdésében 56% igen, 39%-a nem javíttatja, hanem rögtön kidobja a lábbelijét. Akkor miért kihalófélben lévő szakma a cipőjavító.

A lábbelik sorsa, ha már nem hordja kérdésre 43% kidobja, 27% továbbadja viselésre, 17% gyűjtő konténerbe helyezi, 8% otthoni házkörüli munkákra viseli, 2% eltűzeli. A kisebb gyerekeknél jellemzőbb a továbbadás viselésre, mivel hamar kinövik. Viszont ezen válaszoknál el kell gondolkozni, egészséges-e ez a megoldás? Minden láb egyedi, egyedileg koptatja ki a járófelületet, és betegségeket is el lehet kapni.

A következő kérdés: „Gondolt-e már arra, mekkora környezetszennyezéssel járnak ezek a hétköznapi tárgyaink” 39% igennel válaszolt, 56% nemmel, 6% tartózkodott, ez a válasz meglepett, szerettem volna tudni, hogy honnan halottak erről. A kérdőív végén a véleményeknél nagyon sok olyan választ kaptam, amikben megköszönték, a téma felhozatalát. 10% a választ kitöltők közül változtatni is kívánt a vásárlási szokásain. 2% negatívan állt, és elzárkózott teljesen a változásoktól.

Hallottak-e arról, mennyi idő alatt bomlanak le a lábbelik kérdésre, 14%, igennel, és 82% nemmel válaszolt. Itt azt a következtetést vontam le, hogy ilyen jellegű információk nem jutnak el hozzájuk. A következő kérdés arra irányult, „foglalkoztatja-e a kitöltőket” az előző kérdés: 59%-ban igen, 35% nem. Tehát 35%-ra semmivel sem lehet hatni.

„Változtatna-e vásárlásai szokásain?”: 67% igen, 28%-ot nem szeretne változtatni semmikképpen sem. Ez is az előző kérdés válaszához kb. megfelelő, 35% - 28%-nak igazából nem számít a környezetszennyezés kérdése.

Utolsó előtti kérdésemben egy radikális kérdést tettem fel: Ha tudná, hogy egy műbőr lábbeli lebomlása 100-év, vagy annál is több, míg a bőr lábbelié 25 év, változtatna a vásárlási szokásain? 53% igen, 42% nemmel válaszolt. Szerettem volna tudni ezek az emberek tudják-e ez milyen következményekkel jár, de sajnos ezt már nem tudhatom meg. Ha újra készíthetném a kérdőívet, ezt másképp fogalmaznám meg.

Az utolsó kérdés: „Lenne-e véleménye ebben a témában?” Részletes válaszokat adtak a kitöltők 30%-a, akik jobban szerették volna segíteni a munkám véleményük kifejtésével, idejüket, nem sajnálva. Pozitív és negatív véleményekkel egyaránt. Felmerültek ötletek, a megsemmisítésre, pl.: boltokban visszaváltásra- csereakciók keretében, elégetésre

hőerőművekben. A bőr ellen az állatvédők válaszoltak, ők 1%-ot tettek ki a kitöltők közül. Velük szívesen beszéltem volna, hisz ezzel nem biztos, hogy ők az állatok érdekeit tudják védeni, hisz egyre több állatfaj hal ki a földön az emberi behatások révén. „Mi a jobb az, ha kevesebb állatbőrt hasznosítunk cipőgyártáshoz, hulladékhegyeket építünk, ezáltal elveszünk élőhelyüket?” Ha a kutatást újra kezdeném, ezzel a kérdéskörrel külön foglalkoznék, és értekezést tartanék biológus szaktársakkal eme kérdésben a szélesebb kép kialakítása érdekében. Volt, aki csak annyit fűzött hozzá, vásárolni fog így-is úgy is. Nem izgatja, mi történik később, sem a környezetszennyezés. Ketten azt írták, fontosabb kérdésekkel kellene foglalkozni ez 0,5%-nak felel meg. A legtöbb választ adónak ebben a kérdésben a legnagyobb problémája mégis az árakkal volt. Ők inkább több lábbelit vásárolnak olcsóbban, mert nem tudnak rá többet áldozni.

A divat követése is növeli ezt a szennyezési mennyiséget. Aki híven követi a legújabb trendeket, új lábbelit vesz télen, nyáron, tavasszal, ősszel. A lejárt trend, pedig a hulladékokkal lerakásra kerül. A kitöltők bevallásai alapján ez a 373 ember, 93%-a átlag évi 4-6 pár lábbelit vásárol. Kidobásra is ugyanennyi kerül, ez 1865 pár lábbeli évente. Ha csak mindenki 1 pár lábbelivel kevesebbet vásárolna, máris 1492-re csökkenne ez az érték. Ha jobb minőséget vásárolna, ami több évig is hordható, és nem cserélné le a divat vagy az ízlés változása miatt még ez az érték megfelelő lehetne, vagy még ennél is kevesebb lenne. Fontos, a termelő cégek is odafigyeljenek, a keletkező hulladékok csökkentésére. Ezeket jogszabályok, segítségével szabályozzák, és a betartás érdekében magas bírságokat szabnak a termelő cégekre. A hulladékok csökkenése a termelő egységeknél a saját érdekük, az alapanyagokat meg kell vásárolniuk, és a mostani gazdasági helyzetben ezek elég drágák. A jó minőségű anyagoknak az ára egyébként is magas, most az egyre magasabbra szökő üzemanyagköltségek miatt akár a duplájára is felmehet. Tehát a minél jobb anyaghasználatra törekednek, ez vonatkozik a bőrökre, de akár a többi alapanyagra is. A veszélyes hulladékokat is lehetne csökkenteni, más technológiával pl.: a ragasztott alkatrészeket, rátartással, is lehetne rögzíteni, és a tartása is megmaradna, ha duplasoros, varrógéppel végeznék az alkatrész összeszerelést. Persze ehhez, jó szakemberek kellenek. A kérdőív kiértékelésekor abban reménykedtem kiugróan más lesz az eredmény a diákok, egyetemi hallgatók és a nem iskolapadban ülő emberek közt. Sajnos rá kellett döbbenem, hogy nincs ilyen éles határvonal. A természettudományokkal foglalkozó diákok kicsit jobban odafigyelnek, de ha döntenek, nem lebeg a szemük előtt jobban a környezetvédelem kérdése. Ezért az ilyen irányú kutatásomat végül el is vetettem, mert nem voltak kiugró adathalmazok. Az interjúk, és kérdőívekből leszűrve, nem számít a környezetszennyezés az embereknek.

7.1. Összegzés

A vizsgálatom eredménye azt mutatta, fontos a tudatformálás, ezt a lakosság szemléletváltásával érhetnénk el, mégpedig azzal, ha már iskolás korban tanítanánk a környezettudatos életet, a környezetvédelem nagyobb szerepet játszana az emberek életében. (FARAGÓ L. 1996) Ha áttérnénk arra, hogy hazai terméket vásárolnunk, így kevesebbet utaznának a lábbelik, és kevesebb lenne a légszennyezés, lásd. (1. térkép, 17 oldal) Jobb minőséget választanánk a lábbelink megvásárlásakor, akkor egy lábbelit hosszabb ideig tudnánk hordani. A Magyarországon készült termékek is vannak olyan jó minőségűek, mint pl egy olasz lábbeli, mégsem merül ez fel az emberekben, ez a kérdés vásárláskor. A kérdőív kitöltők többsége arra hivatkozik, hogy nincs elég pénze a jobb minőség megvásárlására. Viszont a rosszabb minőségűből többet vásárol, ezáltal rengeteg hulladékot termel, nem gondolva a környezetszennyezés mennyiségére. Az alapvető szükségleteket úgy próbálják meg kielégíteni, hogy nincsenek tekintettel, az ezzel kapcsolatos következményekre, a források korlátolt voltára, a fogyasztás következtében megjelenő hulladékok mennyiségére. Azok környezetre gyakorolt hatására mindaddig, amíg közvetlenül nem érzékelhető a környezeti károkozás. (ÁGOSTHÁZI L. – BARTÓFI I. - BORIÁN GY. - CSAPÓNÉ FELLEG Á. - PODA J. 2004) Véleményem szerint célszerű lenne hírlevelek, TV reklámok, melyek a lakosság érdeklődését felhívnák a környezettudatos életre. „Mi fiatalok, egyetemi hallgatók akár divatot is teremthetnénk a környezetvédelemből.” Legyen trendi, aki óvja, védi a környezetét. Változást érhetnénk el-e kérdésben, ha iskolások, többet hallanának az iskolában, az óvodások pedig játék közben tanulnának a környezetszennyezés csökkentéséről. Ehhez anyagi támogatást nyújthatnának a nagyobb cégek. Az érdektelenséget pedig el kellene felejteni, hisz a kérdőívem válaszaiból is az derül ki, „senkit nem érdekel semmi” ha kell, megveszem, ha nem kell, kidobom.

A kutatói kérdésekre: „A környezetszennyezés hatásainak csökkentése érdekében, A lakosság környezettudatos lábbeli vásárlása, befolyásolható-e?”, arra jutottam, hogy a megfelelő eszközök segítségével, hajlandóak lennének változtatni a szokásaikon az emberek.

Gondolkodj Globálisan, cselekedj lokálisan!!! ¹²

¹² TÓTH JÓZSEF (2002)

Irodalomjegyzék

- Linda O'Keeffe 2001 Topánok, szandálok, papucsok, parádéja Cipők – Papp Zs.(szerk) – Vince Kiadó Budapest pp. 1–21.
- Péterfi J. (1992): Cipőipari alapszakmai ismeret –Putankó A. (szerk.) – Műszaki könyvkiadó pp. 1–15.
- Kováts Julianna (1994) : Cipőfelsőrész–készítő Technológia I. – Trencsényi Á. (szerk.) – Műszaki könyvkiadó pp. 1–31. pp 46– 47
- Nagy Szilvia, és Szegő Károly (2001) : Bőr-és cipőipar – Dr.Vajdáné dr.Horváth P. (szerk) – Ipargazdasági Kutató és tanácsadó Kft Budapest pp. 1–74.
- Dr Cseh J. – Dr Farkas J. – Geiger T. –Várszegi Á. – (2002) Könnyűipari ágazatok az Európai Unióban és Magyarországon: textil-, ruházati, bőr-és cipőipar. – Dr Vadász P. (szerk.) A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara kiadványa pp. 25–30.
- DR, BEKE JÁNOS (1981) Cipőgyártás – Putankó A. (szerk.) – Műszaki könyvkiadó Budapest pp. 30–70.
- Ágostházi L. –Dr Bartófi I.-Borián Gy.-Csapóné Felleg Á.-Dr. Poda J. (2004) – Környezetvédelmi Alapismeretek II.-Dr Kemény A. (szerk) – kiadja:VITIUKI KHT.- pp 45-47.
- Dr. Vermes K. (1988) Hulladékgazdálkodás,hulladékhasznosítás – Wenszky Á. (szerk) – Mezőgazda kiadó Bp – p 7.
- Faragó L (1996) Környezetvédelem- környezetgazdálkodás – Csákvári A. (szerk.) – Hungarian edition Műszaki Könyvkiadó pp 131-133
- Dr. Balogh T. – Pálfi V.- Varga P. (1991) - Cipőipari anyagismeret – Szűcs P. (szerk.) – Műszaki Könyvkiadó BP. – pp 41-51
- Dr. Balog T. (1994) – Cipőipari anyag-és áruismeret I. – Szűcs P – Trencsényi Á. (szerk.) – Műszaki Könyvkiadó BP. p 69
- Dr. Balog T. (1994) – Cipőipari anyag-és áruismeret I. – Szűcs P – Trencsényi Á. (szerk.) – Műszaki Könyvkiadó BP. p 69
- HéraG G. – Ligeti Gy. – Módszertan Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába – Orisis kiadó Budapest pp 1-81.

Tóth József (2002) – Általános társadalomföldrajz I. – Dialóg Campusz Kiadó 3 fejezet pp. 85-125

Internet:

<http://www.kormany.hu/hu/vidékfejlesztési-minisztérium/kornyezetugyert-felelos-allamtitkarsag/felelossegi-teruletek> Vidékfejlesztési Minisztérium, Környezetügyért Felelős Államtitkárság

Letöltés dátuma: 2013.01.04

Ediacara (2009) Lábbelik, évezredek, lábak

http://ismere.t.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902

Letöltés dátuma: 2012.08.19.

Pecz Vilmos (1994) Görög ruházat

<http://mek.oszk.hu/03400/03410/html/9260.html>

Letöltés dátuma: 2012.08.19

(2009)A szandál évszázada

<http://www.nana.hu/szepseg-es-divat/>

Letöltés dátuma: 2012.08.18.

Scholl (2004) Benőtt lábköröm

http://www.scholl.hu/foot/foot_health_centre/foot_clinic/common_foot_conditions/ingrowing-toenails.asp

Letöltés dátuma: 2012.08.18.

Ibiza Hippie (2010)Furcsa lábbelik régen és most

http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most

Letöltés dátuma: 2012.08.19.

(2010) Milyen lábbeliket vásároltak a reneszánsz gazdagok?

<http://morex.hu/cikkek.php?cikk=20100224-milyen-cipoket-vasaroltak-a-reneszansz-gazdagok>

Letöltés dátuma: 2012.08.19.

Elyon (2006) Rokokó lábbeli

<http://elyon.freeblog.hu/archives/2006/05/page/2/>

Letöltés dátuma: 2012.08.18.

Benedek Berta Fóra (2010) Ha a lábbelik mesélni tudnának. A lábbeli története.

<http://meselocipok.blogspot.com/>

Letöltés dátuma: 2012.08.19.

Measuring biodegradability (2008)

<http://www.sciencelearn.org.nz/Contexts/Enviro-imprints/Looking-closer/Measuring-biodegradability>

Letöltés dátuma: 2012.08.19

Környezetvédelem

<http://www.bimeo.hu/bor-cipo/2008/080505.htm>

Letöltés dátuma: 2012.08.11.

Lebomló lábbeli

<http://tisztajovo.hu/2011/02/08/biologiai-uton-lebomlo-cipo/>

Letöltés dátuma: 2012-08-12

Papír lábbeli

http://www.hirado.hu/Hirek/2009/11/20/06/Naggyon_terndi_cipo_es_taska_ujsagpapirbol.aspx

Letöltés dátuma: 2012.08.12.

2000. évi XLIII. törvény

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0000043.TV

Letöltés dátuma: 2011.05.08.

Ábrák:

1. ábra: A cipőgyárak megszűnése Magyarországon

Dr. Balogh T. – Pálfi V.- Varga P. (1991) - Cipőipari anyagismeret – Szűcs P. (szerk.) – Műszaki Könyvkiadó BP. – pp 41-51

2. ábra: A papír újrahasznosítása . (ÁGOSTHÁZI L. – BARTÓFI I. - BORIÁN GY. - CSAPÓNÉ FELLEG Á. - PODA J. 2004)

3. ábra: A válaszadók életkor eloszlása, (SAJÁT KÉRDŐÍV 2012)

4. ábra: Kitöltők szakonként, karonként, (SAJÁT KÉRDŐÍV 2012)

5. ábra: Mennyit költenek lábbelire, és hány párat vásárolnak egy évben, (SAJÁT KÉRDŐÍV 2012)

Képek

1.kép: A busmanok ma is ősi módszerrel készítenek cipőt maguknak

http://ismeret.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902 .

2.kép: Ókori szandál, és egy mostani divat szandál

<http://mek.oszk.hu/03400/03410/html/9260.html>

<http://www.nana.hu/szepseg-es-divat/>

3.kép: Az ókori katonai szandál

http://ismeret.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902

4.kép: Hegyes orru cipők az első képen régi hétköznapi leletek, a második képen pedig egy esküvői női lábbeli

http://ismeret.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902

5.kép: Egy deformálódott láb, és a benőtt nagylábujj köröm.

http://ismeret.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=62902

http://www.scholl.hu/foot/foot_health_centre/foot_clinic/common_foot_conditions/ingrowing-toenails.asp

6.kép ábra. : A képen két chopine látható az egyik a Velencei díszes talpú, a másik pedig amit a szoknyáikkal eltakartak

http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most

<http://morex.hu/cikkek.php?cikk=20100224-milyen-cipoket-vasaroltak-a-reneszansz-gazdagok>

7.kép: Egy régi , fa papucs, és egy ma is kapható Holland fa klumpa.

http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most

8.kép: Lótusz cipő és a deformálódás a cipőtől.

http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most

9.kép: Reneszánsz díszes lábbelik

http://shoesaremyloves.blog.hu/2010/12/18/furcsa_cipok_regen_es_most

<http://elyon.freeblog.hu/archives/2006/05/page/2/>

10.kép: Az első képen Armadillo által tervezett cipő, a másodikon Miuccia Prada cipőkölteményei láthatók. A harmadik és negyedik képen maguk a tervezők láthatók Manoló Blanik és a hazai Vágó Réka

<http://meselocipok.blogspot.com/>

11. kép: *A lábbeligyárok megszüntése (VADÁSZ P. 2002)*

12. kép: A lebomló lábbeli „Virgin Collection”

<http://tisztajovo.hu/2011/02/08/biologiai-uton-lebomlo-cipo/> (2012.08.12)

13. kép: Papírból készült lábbeli

http://www.hirado.hu/Hirek/2009/11/20/06/Naggyon_terndi_cipo_es_taska_ujsagpap_irbol.aspx (2012.08.12.)

Interjúk:

Semler Kft.

A raktárvezető Makáriné Szármay Katalin segítségével.

A Pécsi Természettudományi Kar Hallgatói

Név nélkül, a primer kutatás kibővítése

Dunapack Kft Dunaújváros

A Dunapack munkatársának elmondása., üzemlátogatás során

Biomarkt Kft

Ügyvezető igazgató: Tekker Tamás

Kft keletkezett hulladékai kg/év lebontásban. *Forrás: Semler Kft.(2012.08.19)*

Térképek:

1. térkép: A késztermékek útja Pécsről *Forrás: Semler Kft. adatai alapján (2012.08.19.)*

2. térkép: A kérdőív kitöltők lakhelye

Köszönetnyilvánítás:

Szeretnék köszönetet mondani Gálosi–Kovács Bernadettnek, a támogatásáért a cipők, és a környezetvédelem iránti rajongásomat papírra vetni, időt nem sajnálva segítséget nyújtott a dolgozatom megírásában. Köszönet illeti Makáriné Szárnyas Katalint, a Semler Kft. raktárvezetőjét, aki készséggel válaszolt kérdéseimre, adatokkal látott el a dolgozat elkészítéséhez. Köszönet azoknak, akik a kérdőívem kitöltésével bepillantást engedtek a vásárlási, viselési szokásaikba.

8. Mellékletek

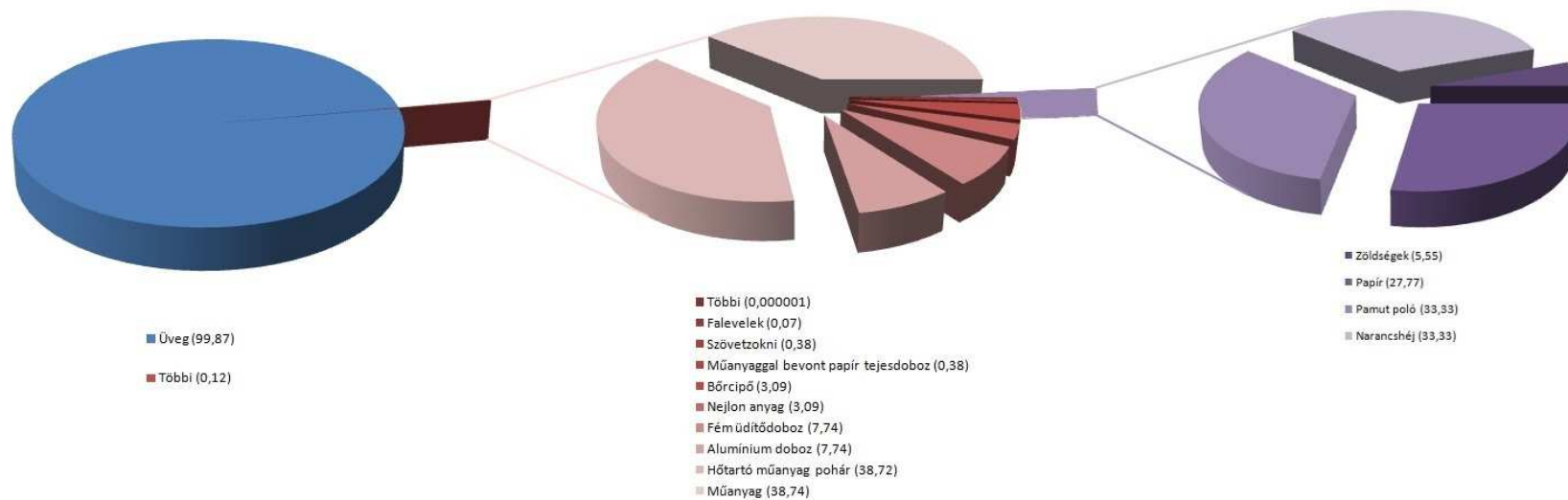
Rendeltetés szerint	Felhasználás szerint	A lábbeli rétegei	Alkalmazott anyagfajták
Alapanyagok	Felsőrész alkatrészek	1. <u>Külső alkatrészek</u> : fej, szár, kéreg- és orrboríték, hátsósíj stb...	Felsőbőrök, különféle textilszövetek textílalapú és fóliaműbőrök bélésbőrök
		2. <u>Belső alkatrészek</u> : fej- és szárbélések, un. Harisnyafogók	
		3. A kieresztő alkatrészek: közbélések, oldalerősítők, merevítő alkatrészek	
	Alsórész alkatrészek	1. Külső alkatrészek: talp, sarok, ráma köztalp, saroklapok	Hajlékonyabb és feszesebb talpbőrök gumi, műgumi, műanyagok, rostműbőrök, faanyagok Fa, acél, keménypapírlemez
		2. Belső alkatrészek: foglalo és fedőtálp-bélések	
		3. kitöltő- és merevítő-alaki-talpközi töltők, orrmerevítők	
Kellékanyagok	Össze erősítő elemek	Fonalak és cérnák	Pamut, - len- selyem- és műanyag cérnák. Fa, acél és különböző fémanyagok.
		Szegek és csavarok	
		un. Végleges ragasztók	
	Kierősítő elemek	erősítések, szalagok	
		bőr erősítések	
	Megerősítő elemek	orr, és sarokvasak, lágyékmerevítők	Fémanyagok, fém és műanyagok
		Fűzőkarikák, csatok, kapcsok	
	Díszítő elemek	gombok, csatok, kapcsok	
Segédanyagok	Lábbeli kiegészítő anyagai	festékek, viaszok, oldószerek, tisztítószerek	

1.melléklet: A lábbelikészítés anyagai – (KOVÁCS J. 1994)

Vegetables Zöldségek	5 days –1 month 5 nap – 1 hónap
Paper Papír	2–5 months 2-5 hónap
Cotton T-shirt Pamut poló	6 months 6 hónap
Orange peels Narancshéj	6 months 6 hónap
Tree leaves Falevelek	1 year 1 év
Wool socks Szövetzokni	1–5 years 1-5 év
Plastic-coated paper milk cartons Műanyaggal bevont papír tejesdoboz	5 years 5 év
Leather shoes Bőrcipő	25–40 years 25-40 év
Nylon fabric Nejlon anyag	30–40 years 30-40 év
Tin cans Fém üdítődoboz (0,33-as)	50–100 years 50-100 év
Aluminium cans Alumínium doboz	80–100 years 80-100 év
Glass bottles Üvegek	1 million years 1 millió év
Styrofoam cup Hőtartó műanyag pohár	500 years to forever 500 év – végtelenség
Plastic bags Műanyag (pld szatyor, v. műbőr)	500 years to forever 500 év – végtelenség

2. melléklet: Lebomlás – <http://www.sciencelearn.org.nz/Contexts/Enviro-imprints/Looking-closer/Measuring-biodegradability> (2008)

Hulladékok lebomlási ideje százalékos eloszlással

<http://www.sciencelearn.org.nz/Contexts/Enviro-imprints/Looking-closer/Measuring-biodegradability> (2011.04.19.)

3. melléklet: A hulladékok lebomlási idejének ábrázolása diagrammon

Kérdőív:

Tisztelt Hölgem/ Uram!

A Pécsi természettudományi Kar Földrajzi Intézet másodéves hallgatója vagyok. Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készítek kutatást a környezetszennyezés témakörében.

Kérem töltse ki a kérdőívem, amely név nélküli, egyszerű, gyorsan kitölthető.

A környezetszennyezésről, és a lábbeliről, és ezek kapcsolatáról szól.

Köszönöm, hogy a kérdőív kitöltésével segítette a munkámat.

Lakossági környezetszennyezés csökkentése – A lábbeli használat környezeti kérdései

1. A válaszadó neme: -Férfi
 - Nő
2. A válaszadó kora:
3. A válaszadó lakóhelye (Város):
4. A válaszadó kara, és szaka:
5. Szereti ön a cipőket? - Igen
 - Nem
6. Mennyi pénzt költ lábbelikre 1 évben? -1 - 10.000Ft
 -10.000-20.000Ft
 -20.000-30.000Ft
 -30.000-40.000Ft
 - Ennél többet
7. Évente hány pár lábbelit vásárol? - 1-5
 - 5-10
 - 10-15
 - 20-25
 - Ennél több
8. Hol vásárol legtöbbször?.....

9. Mi befolyásolja a cipő vásárlásait? - Anyagi kérdés
 - Divat
 - Alapanyag: Bőr, Műbőr, Texti,
 - Egyéb:
10. Milyen cipőket vásárol leginkább? - sportcipő
 - alkalmi cipő
 - bakancs
 - csizma
 - szandál
 - egyéb:
11. Milyen alapanyagú cipőket választ a vásárlásainál? - Bőr
 - Textil
 - Műbőr
 - Egyéb:

12. Vásárlásnál mennyire számít az:

	Nem számít				Nagyon számít
Ár	1	2	3	4	5
Csomagolás	1	2	3	4	5
Helyi termék	1	2	3	4	5
Márkanév	1	2	3	4	5
A termék reklámja	1	2	3	4	5
Minőség	1	2	3	4	5
Mások tanácsa	1	2	3	4	5
Hordhatóság időtartalma	1	2	3	4	5
Divat	1	2	3	4	5

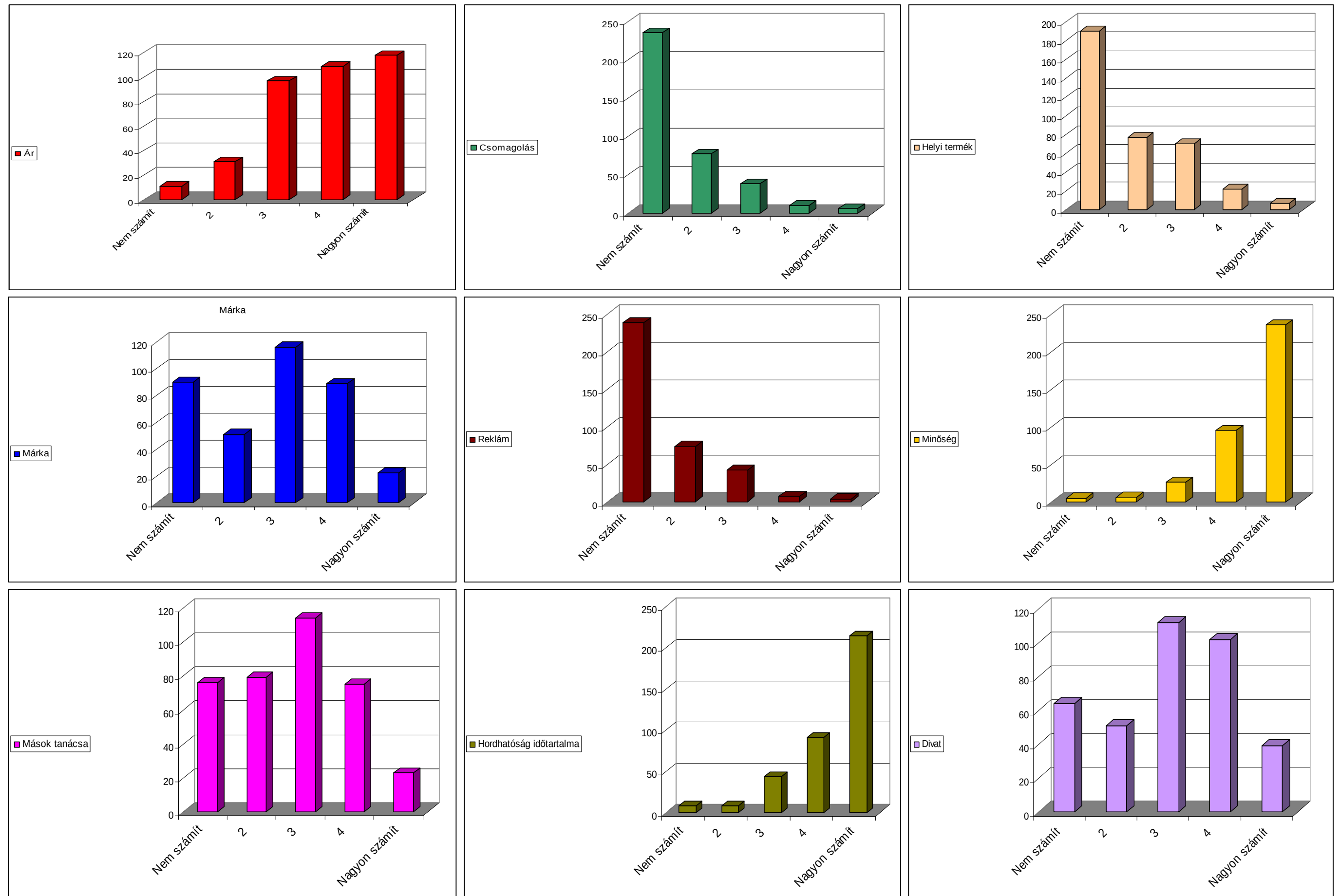
13. Mennyi ideig hord egy lábbelit?
14. Miért cseréli le a lábbeliét? - Divat változása miatt
 - Tönkremegy
 - Változik az ízlése
 - Egyéb:
15. Szokta-e javíttatni a cipőit? - Igen
 - Nem

16. Mi lesz a lábbelik sorsa, ha már nem hordja őket? - Kidobja
- Továbbadja viselésre
- Gyűjtő konténerbe helyezi
- Egyéb:
17. Gondolt-e már arra, mekkora környezetszennyezéssel járnak ezek a hétköznapi tárgyai?
- Igen
- Nem
18. Ön hallott-e arról, hogy a lábbelik mennyi idő alatt bomlanak le? - Igen
- Nem
19. Önt foglalkoztatja-e az előző kérdés? - Igen
- Nem
20. Változtatna a vásárlási szokásain a környezetvédelem érdekében? - Igen
- Nem
21. Ha tudná, hogy egy műbőr lábbeli lebomlása 100-év, vagy annál is több, míg a bőr lábbelié 25 év, változtatna a vásárlási szokásain?
- Igen
- Nem
22. Volna véleménye ebben a témában?

Köszönöm a segítségét.

További kellemes napot kívánok.

4. melléklet: A kitöltésre elküldött kérdőív

5. melléklet: „Mennyire számít vásárláskor?” : Ár, Csomagolás, Helyi termék, Márkanév, Reklám, Minőség, Mások tanácsa, Hordhatóság időtartalma, és a Dívat

1	Neme		%	6	Mennyit költ lábbelikre 1 évben?		%	12	Vásárlásnál mennyire számít? ÁR	
	Férfiak	137	37		1-10000	52	14		Nem számít	11
	Nők	236	63		10000-20000	140	38		2	31
			20000-30000		83	22	3		97	
			30000-40000		56	15	4		109	
			Ennél többet		37	10	Nagyon számít		118	
			Tartozkodott		5	1	Tartozkodott		7	
				7	Évente hány pár lábbelit vásárol?		%	12	Vásárlásnál mennyire számít? Csomagolás	
			1-5		301	81	Nem számít		235	
			5-10		52	14	2		77	
			10-15		9	2	3		38	
			20-25		2	1	4		10	
			Ennél többet		4	1	Nagyon számít		6	
			Tartozkodott		5	1	Tartozkodott		7	
				9	Mi befolyásolja a cipő vásárlásait?		%	12	Vásárlásnál mennyire számít? Helyi termék	
			Anyagi kérdés		301	81	Nem számít		190	
			Divat		56	15	2		77	
			Alapanyag		12	3	3		70	
			Egyéb		4	1	4		22	
					0	Nagyon számít	7			
						Tartozkodott	7			
				10	Milyen cipőket vásárol leginkább?		%	12	Vásárlásnál mennyire számít? Márkanév	
			Sportcipő		208	56	Nem számít		90	
			Alkalmi cipő		58	16	2		51	
			Bakancs		46	12	3		116	
			Csizma		3	1	4		89	
			Szandál		14	4	Nagyon számít		22	
			Egyéb		44	12	Tartozkodott		5	
				14	Miért cseréli le a cipőit?		%	12	Vásárlásnál mennyire számít? Reklám	
			Divat változása miatt		14	4	Nem számít		239	
			Tönkremegy		310	83	2		74	
			Változik az izlése		1	0	3		42	
			Egyéb		48	13	4		7	
						0	Nagyon számít		4	
			Kényelmetlen		1	0	Tartozkodott		7	
			Az összes felsorolt		4	1				
			Időjárás változása		1	0				
			Tartozkodott		42	11				

21	Ha tudná, hogy		%	16	Mi lesz a sorsa?		%	12	Vásárlásnál mennyire számít? Minőség	
	Igen	200	54		Kidobja	161	43		Nem számít	5
	Nem	157	42		Továbbadja viselésre	103	28		2	6
	Tartozkodott	16	4		Gyűjtő konténerbe	66	18		3	26
			Egyéb		43	12	4		95	
						0	Nagyon számít		236	
			Otthoni viselése		28	8	Tartozkodott		5	
11	Milyen alapanyagú cipőket választ a vásárlásainál?		%		Kutyajáték lesz belőle	1	0			
	Bőr	193	52		Eltüzelik	6	2	12	Vásárlásnál mennyire számít? Mások tanácsa	
	Textil	71	19		Az összes felsorolása	1	0		Nem számít	76
	Műbőr	86	23		Eladja	1	0		2	79
	Egyéb	23	6		Visszaviszi a boltba, és levásárolja	1	0		3	114
			0		Tartozkodott	4	1		4	75
	Változó	3	1	2	Életkor	DB	Nagyon számít		23	
	Csizmát bőrből	1	0		Nem töltötte ki	3	Tartozkodott		6	
	Bőr, és Textil	2	1		10-19	45				
	Gore-Tex	2	1		20-29	235	Vásárlásnál mennyire számít? Hordhatóság időtartalma			
	Mindegy	4	1		30-39	53	Nem számít	8		
	Ár függő	1	0		40-49	18	2	8		
	Vegyesen	5	1		50-59	17	3	44		
	Szellőző	1	0		60-69	0	4	91		
	Vízhatlan	1	0		70-79	2	Nagyon számít	215		
	Gumi	2	1				Tartozkodott	7		
	Tartozkodott	1	0							

12	Vásárlásnál mennyire számít? Mások tanácsa	
	Nem számít	76
	2	79
	3	114
	4	75
	Nagyon számít	23
	Tartozkodott	6

12	Vásárlásnál mennyire számít? Hordhatóság időtartalma	
	Nem számít	8
	2	8
	3	44
	4	91
	Nagyon számít	215
	Tartozkodott	7

12	Vásárlásnál mennyire számít? Divat	
	Nem számít	64
	2	51
	3	112
	4	102
	Nagyon számít	39
	Tartozkodott	5

8	Hol vásárolt legtöbbször		3	Kitöltők lakóhelyük szerint		Kitöltők lakóhelyük szerint		Kitöltők lakóhelyük szerint	
	Gyógyászati segédeszköz bolt	Decathlon		Egyházaskozár	1	Zalaegerszeg	4	Zalaszentgóti	2
	Mountex	Túrabolt		Pécs	145	Szolnok	1	Rád	1
	Deichman	Corvin Áruház		Baja	5	Máriakéménd	2	Veszprém	2
	-	C&A		Erzsébet	2	Igal	1	Kaposvár	8
	Nike	Salamander		Budapest	38	Vásárosnamény	1	Debrecen	1
	Tamaris	Reno		Dunaújváros	3	Becsehely	1	Barcs	1
	Árkád	Dr Martens		-	7	Felsőrajk	1	Siófok	3
	Scholl	Bárhol, ahol megtetszik		Székesfehérvár	6	Oroszlány	2	Szárazd	1
	Bevásárlóközpont	Adidas		Paks	5	Dunakeszi	1	Mecseknádasd	1
	Pláza	Mantarini		Lenti	1	Kisbér	1	Mór	1
	Humanik	Anglia		Tapolca	1	Kecskemét	5	Császár	1
	Office Schues	Schuh		Keszthely	1	Magyarszék	1	Gelse	1
	Interneten	H&M		Mohács	8	Mezőberény	1	Berlin	1
	Kínai üzlet	Penntes		Döbröckköz	1	Gyula	1	Németerszág	1
	Hervis	Vagabound		Komló	5	Ajka	2	Bognor Regis	6
	Turkáló	Players room		Szeksárd	9	Dunaharaszti	1	Mezőkovácsháza	1
	Sportbolt	Chister		Gara	1	Pogány	2	Soltvadkert	1
	Intersport	Brightoon		Dombóvár	5	Kecel	1	Harkány	1
	Piac	Campona		Szebény	5	Miskolc	1	Nagyatád	1
	Tisza	PG Sportmánia		Ungvár	1	Ráckeve	1	Hévíz	1
	Cipőbolt	Legend's		Kiskunhalas	1	Bodajk	1	Csurgó	1
	Tesco	New Look		Szentlőrinc	1	Pellérd	1	Cserszegtomaj	1
	New Yorker	Sportsdirekt		Villány	3	Nagyberény	1	Karmacs	1
	Kiskereskedők	Criminal Skate Shop		Bírván	1	Mánfa	1	Vitnyéd	1
				Egyházasharaszti	2	Nagykanizsa	1	Óbecse, Vajdaság	1
				Zomba	4	Szellő	1	London	1
				Túrkeve	1	Ósbottján	1	Brightone	1
				Balatonlelle	2	Pécsvárad	1	Dublin	1
				Kőszeg	1	Bóly	1	Mátészalka	1
				Szigetvár	2	Nagykátá	1	Demecser	2
				Siklós	2	Köblény	1	Visegrád	1
				Solymár	1	Fábiánsebestyén	1	Kajdacs	1
				Pusztaszabolcs	2	Sopron	1	Nagyszénási	1
				Tab	2	Patosfa	1		
				Szombathely	2	Dunaföldvár	1		

6. Melléklet: A kérdőív válaszainak kiértékeléséhez készített segéd táblázatok.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9 / E	10	10/ E	11	11/E	12/A	12/B	12/C	12/D	12/E	12/F	12/G	12/H	12/I	13	14	14/ E	15	16	16/E	17	18	19	20	21
1	0	2	Egyházask	PTE-TTK	1	4	2	Gyógyászati	3		-	Multifunkció	1		3	1	2	1	5	5	1	5	2	9	2		1	2		1	1	-	1	1
2	0	4	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	1		-	Évszaknak	1		5	1	3	3	4	5	3	5	4	6	2		1	2		1	0	1	1	1
3	0	2	Pécs	PTE TTK	1	4	1	Árkád	1		1		3		3	1	1	3	1	5	2	5	3	0	2		1	1		0	0	0	1	0
4	1	2	Pécs	PTE-PMMK	0	2	1	Deichmann	3	Évszak	1		1		3	1	1	3	1	5	4	5	4	0	2		0	3		0	0	0	0	0
5	0	2	Erzsébet	PTE-TTK	1	5	2	Scholl cipők	3		2		1		3	1	4	1	1	5	1	5	3	9	2		1	2		1	1	1	1	1
6	1	3	Budapest	-	1	5	1	Bevásárlóközpont, outlet	3		1		1		3	3	1	4	3	5	5	5	5	1	2		0	1		0	1	1	0	0
7	1	2	Dunaújváros	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Pláza	3		1		3		5	3	2	5	3	5	4	5	4	6	2		1	1		0	0	0	1	1
8	0	2	-	-	1	2	1	-	1		1		2		5	3	3	4	2	5	3	5	4	1	2		1	3		1	1	1	1	1
9	1	2	Székesfehé	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Humanic, Deichman,	3		1		1		3	2	1	4	2	5	3	5	4	6	2		0	1	Ha a cipő olyan,	1	1	1	0	0
10	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	1	-	3		3		1		1	1	1	5	1	5	1	5	5	3	1		1	1		0	0	1	1	1
11	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	3	2	Internet	3		1		1		4	1	4	3	1	5	2	5	2	0	2		1	2		1	1	0	0	0
12	0	2	Pécs	PTE TTK	1	4	2	Kínai Áruházban,	2		1		1		5	2	2	4	1	5	4	4	4	6	3		1	3		0	0	0	1	1
13	0	4	Paks	-	1	4	2	Deichmann	1		1		2		5	1	1	1	1	5	1	5	5	1	2		0	1		0	0	0	1	1
14	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	1	1	Kínai Áruház,Hervis	2		1		2		4	2	1	3	2	5	3	5	4	3	2		0	1		1	0	1	1	1
15	0	2	Székesfehé	PTE TTK Földrajz	1	3	3	Turkáló	2		-	mindenfélét	1		1	3	1	1	1	4	2	3	2	3	3		0	2		0	0	-	1	1
16	1	2	Lenti	PTE TTK Földrajz	1	3	1	-	1		1		1		5	2	3	4	2	5	3	4	2	6	2		0	1		1	0	1	1	1
17	0	1	Tapolca	-	1	4	3	Sportbolt	2		1		3		2	2	1	5	4	5	5	5	5	2	2		0	1		0	0	1	1	1
18	1	3	pécs	PTE-TTK	1	2	1	-	3		1		1		3	1	1	4	1	5	3	5	2	1	2		1	1		0	0	0	0	0
19	1	2	Keszthely	PTE TTK	0	2	1	-	3		1		1		3	3	4	3	2	5	4	5	2	3	2		0	-	Befogom	0	0	1	1	1
20	0	2	Mohács	-	1	3	1	-	2		1		3		4	4	1	3	2	5	3	5	4	6	2		1	2		0	0	1	1	0
21	0	2	Pécs	nem vagyok	1	3	1	Kínai	1		3	balerina	2		5	1	1	1	1	4	2	4	3	3	2		0	-	megtartom,	0	0	1	0	0
22	0	2	Dunaújváros	PTE-TTK	-	5	2	Változó, általában	2		3		1		2	2	1	4	1	4	1	3	5	1	2		1	2		1	0	1	1	1
23	0	2	Budapest	Idegenforgalmi	1	1	1	Kínaiban	1		1		3		5	2	3	2	3	4	2	3	3	2	2		1	1		0	0	1	1	0
24	0	2	Döbrököz	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Árkád, Pécs	1		2		1		4	2	2	2	3	4	2	4	4	1	2		0	1		0	0	0	0	1
25	1	2	Pécs	-	1	2	1	Kínai	3		1		3		4	2	2	3	1	5	1	4	3	6	2		0	3		1	0	0	1	1
26	0	2	Komló	BTK szociális	1	3	3	Turkáló	1	választék	2		2		4	1	1	3	1	4	4	4	4	3	3		0	2		0	0	0	0	0
27	0	2	Pécs	PTE-	1	4	3	Kínai, Deichmann,	2		2		2		5	2	1	4	4	4	4	4	5	3	1		0	2		0	0	1	1	1
28	1	3	Pécs	közgáz	1	2	1	Plaza	1		2		1		5	3	2	4	2	4	2	4	4	3	2		1	3		0	0	0	-	0
29	0	2	Komló	PTE PMMIK	1	3	1	-	2		2		-	változó	4	1	2	2	1	4	2	3	5	2	2		1	1		0	0	1	1	1
30	0	2	Pécs	PTE-KTK	1	2	1	Deichmann	3		3		2		4	2	1	1	1	5	2	5	4	6	2		1	1		0	0	0	0	0
31	1	2	Pécs	PMMIK, MI	0	5	1	Intersport, Hervis	-	kényelem,	1		3		1	1	1	5	1	5	1	2	1	1	2		0	-	dolgozok bennük	1	0	0	0	0
32	1	3	Pécs	PTE-KTK, MBA	1	5	1	-	3		2		1		2	1	1	3	2	5	4	5	3	9	2		0	-	munkáscipő	0	0	0	1	1
33	1	1	Szekszárd	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Árkád	1	kinézet	1		2		3	1	1	4	2	4	3	4	3	6	2		0	1		0	0	0	0	0
34	0	1	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	1	Deichmann	3		2		1		3	1	3	3	1	5	3	4	4	1	2		1	2		1	0	1	1	1
35	0	2	pécs	pmmk ép	1	3	2	Kínai	2		3		3		3	1	1	2	1	3	1	2	5	0	1		1	2		0	0	1	1	1
36	1	1	Gara	PTE TTK Földrajz	0	1	1	-	1		1		3		5	1	3	5	1	5	1	5	3	3	2		0	1		0	0	1	0	0
37	1	4	Pécs	-	1	3	1	Kínai - sport márkabolt	3		1		1		5	1	1	3	1	5	2	2	2	0	2		0	3		0	0	0	0	0
38	0	2	Komló	-	1	2	1	Piac	1		3	papucs	3		5	1	3	1	1	5	1	5	1	2	2		0	1		1	0	1	1	0
39	1	1	Pécs	PMMIK,	1	3	1	-	2		1		1		3	1	1	4	3	4	2	4	3	6	2		0	1		1	0	1	0	0
40	0	2	Dombóvár	PMMIK - Mérnök	1	4	1	Deichman, MobiDisc	3		3	Bakancs és	1		2	1	1	5	1	5	2	5	1	0	2		1	2		1	0	0	0	1
41	1	3	Pécs	Tudásközpont	1	3	1	Bevásárlóközpont	1		1		1		4	2	1	4	2	5	1	4	3	1	2		0	2		0	0	0	0	1
42	1	2	Szebény	Autoszerelő	1	1	1	-	-	Kényelmi	1		1		3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	2		1	1		0	0	0	0	0
43	1	1	Ungvár	Alkalmazott	1	2	1	-	-	Kényelem	1		2		3	1	1	1	1	4	3	3	1	0	2		0	1	Kutyajáték lesz	0	0	0	1	0
44	0	2	Budapest	kommunikáció-	1	4	2	-	-		2	Amire épp	-	csizma bőr,	5	1	1	1	1	5	1	4	1	1	2		1	1		0	0	1	0	0
45	1	3	Pécs	nem egyetemista	1	1	1	-	-	tartósság	1	munkavédel	1	bőr/textil	4	1	1	3	1	5	2	5	1	0	2		0	1		1	0	0	0	0
46	0	2	Pécs	nem egyetemista	1	4	2	Humanic	1		1		1		4	2	2	3	1	5	4	5	4	6	2		1	2		0	0	1	1	1
47	0	2	Pécs	BTK magyar	1	3	1	Kínai üzlet	1		1		3		5	1	4	4	1	3	1	3	4	8	3		0	2		1	0	1	1	1
48	1	2	Kiskunhala	PMMIK, Mérnök	1	2	1	Interneten keresztül	3		1		1		5	1	1	3	1	5	1	4	2	0	2		0	1		0	0	1	1	1
49	1	2	Pécs	PMMIK	-	0	2	Deichmann	3		1		1		4	1	2	3	2	5	4	4	3	6	2		1	1		0	0	0	1	1
50	1	5	Budapest	-	1	2	1	Áruház	1	Kényelem,	3	Félcipő	1		5	3	3	3	1	5	5	5	1	0	2		1	1		1	0	1	1	1
51	0	2	Mohács	TTK,	1	2	1	Deichmann	1		1		3		5	1	1	1	1	5	5	5	5	6	1		0	2		1	0	1	0	1
52	0	2	Pécs	BCE TK	0	2	1	-	-		-	Szezonfügg	3		4	1	3	3	2	4	3	4	3	3	2		0	1		0	0	0	1	0

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9 / E	10	10/ E	11	11/E	12/A	12/B	12/C	12/D	12/E	12/F	12/G	12/H	12/I	13	14	14/ E	15	16	16/E	17	18	19	20	21
53	0	2	Szentlőrinc	PTE TTK Földrajz	1	5	2	Pécs Árkád	2		-	Mindegyiket	1		3	1	1	1	1	5	3	5	4	2	2		1	1		0	0	0	0	0
54	1	2	Pécs	PMMIK-Mérnök	1	3	1	Deichmann	-	Legyen	-	Sport és	-	Bőr, Gore-	2	1	1	3	1	5	4	5	3	1	-	Tönkremegy,	1	-	Otthoni	0	0	0	1	1
55	0	2	Szebény	-	1	1	1	Deichmann	1		1		2		5	1	1	1	1	4	1	5	4	3	2		0	1		0	0	1	1	0
56	0	3	Pécs	nem egyetemista	1	2	1	Deichmann	1		-	mikor mi	3		5	3	3	1	1	4	1	5	2	0	2		1	1		1	0	1	1	1
57	1	2	Villány	-	1	5	5	-	2		2		-	Bármilyen	3	1	1	1	1	2	1	1	5	0	1		0	2		0	0	0	0	0
58	1	2	Birján	TTK	1	4	1	-	-	Kényelem, tarás,	1		1		2	1	1	1	1	5	1	5	1	3	2		1	3		1	1	0	0	0
59	1	3	Pécs	bt-k-szociológia	1	5	1	Árkád	2		2		1		4	2	1	4	1	5	2	5	5	3	2		0	1		1	0	0	0	0
60	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	2	Árkád, Kínai	1	saját izlésemnek	1		3		4	2	3	3	2	4	4	4	3	0	3		1	2		0	0	1	1	0
61	1	2	Pécs	PMMIK, Mérnök	1	2	1	-	1		1		3		5	3	4	5	3	5	4	5	5	3	2		0	2		0	0	1	1	1
62	1	3	Villány	-	-	5	-	-	-		2		1		2	1	1	4	2	5	3	4	4	0	2		1	1		1	0	1	1	1
63	1	1	Mohács	-	0	2	1	Deichmann	1		1		-	mind1	4	2	3	4	3	4	5	4	2	6	2		0	1		0	0	0	0	0
64	1	2	Baja	PMMIK Mérnök	0	2	1	Tisza	3		1		1		4	1	1	5	3	5	3	5	1	1	2		-	-		1	0	1	1	1
65	0	1	Baja	PTE-TTK	1	3	1	Deichmann, Humanic	2		2		1		3	2	3	3	2	4	4	5	4	0	2		1	1		0	0	1	1	1
66	1	2	Pécs	PTE	1	4	1	-	3		2		1		3	4	2	3	1	5	5	5	3	6	2		1	3		0	1	1	1	0
67	0	4	PÉCS	-	1	1	1	Kínai	1		-		1		5	1	1	1	1	5	1	5	1	0	2		1	1		1	0	1	1	1
68	0	4	Egyházash	dolgozó	1	2	1	Kínai boltban	1		1		3		5	3	3	3	2	4	1	3	3	1	2		0	-	Otthoni munkára	0	0	0	0	0
69	0	2	Pécs	-	1	2	1	Vásár, cipőbolt	1		-	utcai cipő	3		5	2	2	2	1	5	3	5	3	1	3		-	2		0	0	0	1	0
70	0	3	PÉCS	-	1	2	1	Kínai	1		-	HÉTKÖZNA	3	ÁR	5	2	2	2	2	5	2	5	4	0	2		1	3		1	0	1	0	0
71	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	3	2	Deichman	1		1		3		5	3	3	4	3	5	5	5	4	0	2		1	1		1	0	0	0	0
72	0	1	Pécs	Rendészeti	1	4	3	-	2		1		1		4	1	1	3	1	5	2	5	5	3	2		1	2		0	0	0	1	0
73	0	3	Pécs	-	1	2	1	Kínai	1		-		3		5	2	2	2	2	5	2	4	4	1	2		1	1		1	0	1	0	0
74	1	2	Zomba	-	1	2	1	Tesco, Top Shop	1		1		2		5	4	2	2	2	3	3	3	1	6	2		0	1		0	0	0	1	1
75	0	3	Budapest	PTE-IFK tanító,	-	4	1	Pláza	1	anyagi kérdés és	-	szezónális	1		4	2	3	3	2	5	3	5	3	2	3		1	2		1	1	1	0	0
76	1	2	Pécs	mérnök info	1	3	1	Office Shoes, New	2	ár ;ényelem;	1		1		3	1	2	4	1	4	4	5	4	1	2		0	1		0	0	0	1	0
77	0	2	Pécs	PTE-ÁJK	1	1	2	Cipősbolt, Turi	3		3		1		3	2	1	4	3	5	5	5	5	3	3		1	2		0	0	0	0	1
78	1	2	-	-	1	3	1	-	-		1		1		3	1	4	4	2	5	3	5	4	1	2		0	1		0	0	0	0	0
79	1	2	Mohács	GTK, Emberi	1	3	1	-	1		1		1		3	1	1	3	1	5	4	5	3	6	2		0	-	elrakom	0	0	1	1	1
80	0	2	Pécs	pte-btk	1	3	2	-	3		3	nőies,	1		4	1	1	3	1	5	3	5	2	1	3	és	1	2		0	0	0	1	1
81	0	1	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Humanic	1	A lényeg, hogy	2	évszaknak	2		5	1	1	1	1	3	3	4	3	1	2		1	1		1	0	0	0	0
82	0	2	Pécs	Cukrász	0	1	1	Kínai	1		1		3		5	3	5	1	1	4	1	4	1	3	2		1	2		1	0	0	1	1
83	0	2	Túrkeve	dolgozom	1	2	1	Humanic	2		3		1		4	1	1	3	1	4	3	5	5	4	2		0	2	Ha tönkremegy	1	1	1	1	1
84	0	2	Pécs	TTK,	1	3	1	-	1		1		1		5	1	2	3	1	5	3	5	1	0	2		1	3	elégetem	1	0	1	1	1
85	0	2	Balatonlelle	Természettudom	1	1	2	Deichman, Humanic	1		1		1		5	1	1	1	1	5	4	5	4	6	2		1	2		0	0	1	1	1
86	0	1	Pécs	TTK, matematika	1	3	1	Deichman	2		1		2		3	2	1	4	1	5	2	4	5	0	2		0	1		0	0	1	0	1
87	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	2	Árkád	1		3		3		5	1	1	3	2	5	5	5	3	0	2		0	3		0	0	0	1	0
88	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	1	Kiskereskedőtől vagy	3		2	utcai	1		4	2	1	4	1	5	2	4	3	0	2		1	1		1	0	0	1	1
89	0	1	Szekszárd	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Deichmann	1		1		3		5	2	2	3	1	5	4	5	2	0	2		1	-	Odaadom a	1	0	1	1	1
90	1	2	Pécs	PTE-TTK	1	5	1	Sportsdirect	2		1		1		4	1	2	4	2	5	4	5	4	8,	2		1	3		0	0	0	0	0
91	1	2	Pécs	KTK BABA	0	3	1	Sportboltokban	1		1		2		5	2	2	4	2	5	3	5	2	1	2		0	1		0	0	1	1	1
92	1	2	Kőszeg	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Criminal Skate Shop	v	Jól nézzem ki és	1		2		3	1	3	2	1	5	3	5	1	0	2		0	1		0	0	0	1	1
93	0	2	Pécs	TTK-Matematika	1	2	1	Bevásárlóközpontokban/	2		1		3		5	1	1	4	1	5	3	5	5	1	2		1	2		0	0	1	1	0
94	0	1	Siklós	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	1		1		3		3	1	1	4	1	5	2	5	4	4,	2		1	2		1	0	1	1	1
95	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	5	1	Deichmann	3		1		1		3	2	1	4	1	5	3	4	4	2	2		1	2		0	0	1	1	1
96	0	1	Szebény	-	1	3	1	-	2		3	évszaktól	1		3	2	4	3	2	5	3	5	5	0	3		1	2		0	0	1	1	1
97	1	2	Solymár	TTK,sportszervez	1	3	1	Tisza,decathlon,deichma	2		1		1		4	1	2	4	1	3	3	2	4	6	2		0	1		0	0	0	0	1
98	0	2	pécs	ttk földtudományi	-	1	1	Deichmann	1		1		2		4	1	1	3	1	4	3	3	1	0	2		0	3		0	0	0	0	0
99	1	2	Pusztaszab	PTE TTK Földrajz	1	1	1	Deichmann	3		1		2		2	1	3	4	3	5	4	5	3	3	2		0	3		0	0	1	1	1
100	0	2	-	már végeztem	1	1	1	Kínaiban	1		1		2		4	1	1	1	1	5	4	5	3	2	2		1	-	eltüzeljük	0	0	0	1	1
101	0	2	Tab	TTK matematika	1	2	1	Cipőboltban	3		-	topánka	1		2	1	1	1	1	5	4	5	3	3	2		0	1		1	0	1	-	1
102	0	1	Szekszárd	PTE-TTK	1	3	2	-	1		1		2		4	2	2	4	2	5	3	5	4	3,	-		-	-		-	-	-	-	-
103	0	2	Pusztaszab	TTK	1	2	1	Deuchmann	3		3	+ szandál	1		3	1	1	1	2	5	5	5	4	0	2		1	2		0	0	1	1	1
104	0	1	Szombathel	PTE TTK Földrajz	1	2	1	-	1		2		3		5	1	2	1	1	5	4	5	2	2	2		1	1		1	0	1	1	0

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9 / E	10	10/ E	11	11/E	12/A	12/B	12/C	12/D	12/E	12/F	12/G	12/H	12/I	13	14	14/ E	15	16	16/E	17	18	19	20	21	
105	1	2	Dombóvár	TTK Testnevelő-	1	2	1	Sport szaküzlet	3		1	mire van	1		5	2	2	4	2	5	4	5	3	1	2		1	1	ha alkalmas, kerti	0	0	1	1	1	
106	0	1	Demecser	-	1	3	2	-	2		1		-		4	1	1	2	1	4	3	5	4	2,	2		1	1		0	0	0	0	0	
107	N	2	Mohács	PTE TTK Földrajz	1	2	1	-	1		1		1		5	1	3	3	3	5	3	5	4	0	2		0	-	megtartom udvari	0	0	0	1	0	
108	0	1	Szekszárd	PTE-TTK	1	3	2	-	1		1	évszak	2		4	2	2	4	2	5	3	5	4	3,	2		-	2		0	0	1	1	1	
109	0	4	Budapest	-	1	1	1	-	1		-	hétköznapi	1		5	1	3	1	1	5	5	5	3	2	2		1	1		0	0	1	1	1	
110	1	3	Visegrád	-	1	2	1	-	1		1		1		3	1	3	3	1	3	1	3	1	4	2		1	1		0	0	1	0	0	
111	0	2	Budapest	-	1	3	1	Túrabolt,corvin áruház	1		1		2		5	1	1	1	1	4	1	3	1	9	2		1	1		1	1	1	1	0	
112	0	2	Zalaszentgr	Szociális munka	1	2	1	Deichmann	3		1		1		3	2	1	1	1	5	1	5	3	2	2		0	3		1	0	1	1	1	
113	0	2	Rád	PMMIK	1	2	4	Turkáló	-		2		1		3	1	3	2	2	4	4	4	3	2	2		1	3		1	1	1	1	0	
114	1	3	Veszprém	VE MK	1	3	1	Deichmann (Balaton	1	kényelem	1		-	mindegy	5	1	2	2	1	5	1	5	1	1	2		1	1		0	0	1	1	1	
115	0	2	Kaposvár	Természettudom	0	3	1	Hervis, Deichmann	1		1		3	Attól függ,	5	1	1	1	1	5	3	5	2	0	2		1	2		0	0	1	1	0	
116	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	5	1	Árkád	2		-	hétköznapi	1		2	2	1	4	2	4	3	3	5	0	3		1	1		0	0	0	0	1	
117	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	1	Árkád	-	ami megtetszik	3		3		2	1	1	3	1	5	1	5	3	3	2		1	-	ha szétszakad	0	0	1	1	1	
118	1	2	Debrecen	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Sportbolt,	3	kényelem,	1		1		2	1	1	4	2	5	4	5	4	3	2	ha nem is	0	1	vagy kerticipő lesz	1	1	1	1	1	
119	0	3	Pécs	-	1	1	1	-	3		-	napi	1		4	2	4	2	1	5	4	5	1	2	2		1	1		1	0	1	1	1	
120	0	2	Budapest	-	1	1	1	Cipő boltban	-	Legyen	-	Mindegyik	-	Az a cipőtől	3	1	1	1	1	5	3	4	2	0	-	Mert már úgy	-	1	A másik kettő	1	1	1	1	1	
121	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	3	1	-	-	minőség,	1		2		3	1	3	4	2	5	3	5	3	1	2		0	-	munkára	1	0	1	1	1	
122	1	1	Pécs	TTK Fizika	1	2	1	Cipőboltban	3		1		1		4	1	1	2	1	4	1	4	3	1	2		1	-	otthoni munka	0	0	0	0	0	
123	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	2	Deichmann, Humanic	1		3		3		5	1	1	3	1	5	4	5	4	9	2		1	2		1	1	0	1	0	
124	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Árkád	3		1		1		5	3	2	2	2	5	4	5	4	3	2		1	3		0	0	1	1	1	
125	0	2	Szekszárd	PTE TTK Földrajz	0	1	1	Tesco	1		3		2		5	4	3	1	1	5	3	5	4	3	2		1	2		1	0	1	1	0	
126	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Árkád	1		1		1		4	1	1	2	1	5	2	5	2	6	2		1	2		1	1	1	1	1	
127	0	1	Barcs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	2	ár	3		3		5	1	2	2	1	3	2	4	5	1,	2		1	2		0	0	0	0	0	
128	0	2	Pécs	TTK környezettan	1	1	1	Ázsia Center	1		1		3		5	2	2	2	2	5	2	4	3	9	2		0	1		0	0	1	1	0	
129	1	2	Pécs	PMMIK, Mérnök	1	2	1	C&A	3		1		2		2	1	2	2	1	5	2	5	3	1	2		0	1		0	0	1	1	1	
130	1	2	Pécs	pollack mihály	1	3	1	Deichmann	1		1		3		5	1	1	5	1	5	3	5	1	6	2		-	2		0	0	0	0	0	
131	1	2	Siófok	GTK	-	1	1	Deichmann	1		1		3		5	2	2	4	2	5	3	5	4	1	2		0	3		0	0	1	1	1	
132	0	5	Pécs	-	0	1	1	-	1	Kényelem	1	ami éppen	3		5	1	3	1	1	5	2	5	3	0	2	kényelmetlen	1	1	vagy ha jó	0	0	0	0	0	
133	0	1	Pécs	PTE-TTK	1	4	1	Humanic	-		3		3		4	1	1	4	1	5	1	5	5	1	2		0	2		0	0	1	1	1	
134	0	3	Erzsébet	-	1	2	1	Deichman,Nike	3		1		2		3	2	3	4	1	4	3	3	2	1	2		1	1		1	0	1	1	1	
135	0	3	Pécs	-	1	1	1	Deichman	3		1		2		3	1	3	5	1	5	4	5	1	0	2		1	1		-	1	-	1	0	
136	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	0	2	1	Deichmann	3		1		2		4	1	1	3	1	5	3	4	3	4,	2		0	1		0	0	0	1	1	
137	0	4	Pécs	-	1	2	1	Turkálóból	1	kényelem	2	amire épp	1		5	1	1	1	1	3	2	4	3	6	3		1	3		1	0	1	1	1	
139	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Hervis	3		1		1		3	1	2	4	1	5	4	5	1	0	2		1	1		0	0	1	1	1	
140	0	3	Egyházash	nem egyetemista	1	3	1	Deichman	3		1		3		3	3	3	3	3	5	3	5	4	0	2		1	2		1	0	1	1	0	
141	0	2	Szárazd	TTK Szőlész	-	1	3	2	Cipőüzlet	-	kényelem	3		3		4	1	2	1	1	3	2	5	2	0	2		1	3		1	0	1	1	1
142	0	2	Budapest	-	1	2	1	Deichman	1		1	hétköznapi	1		5	1	3	3	1	5	5	5	3	4	2		1	2		0	0	1	1	1	
143	0	2	Zomba	Modern Filológia,	1	3	1	Bevásárlóközpontokban	3		2		1		3	1	2	2	1	4	3	5	1	2	2		1	2>&							

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9 / E	10	10/ E	11	11/E	12/A	12/B	12/C	12/D	12/E	12/F	12/G	12/H	12/I	13	14	14/ E	15	16	16/E	17	18	19	20	21
159	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Reno	3	mind 3	1		2		4	1	2	4	2	5	3	5	4	1	2		1	1	otthoni	0	0	1	1	1
160	0	2	Szombathel	ETK Doktori	1	4	1	-	2		2		1		4	2	2	4	4	5	4	5	5	1	1		1	2		0	0	0	1	1
161	1	3	Budapes	BME VIK;	1	3	1	Dr. Martens	3		3		1		2	1	1	2	1	5	1	4	1	1	2		0	2		0	0	0	0	0
162	0	2	Pécs	PTE-KTK	1	4	1	-	1		1		2		3	1	1	3	1	5	1	5	3	6	2		0	2	illetve többnyire	0	0	1	1	0
163	0	3	Villány	-	1	3	2	Ahol megtetszik	2		2		-	vegyes	3	1	3	3	3	5	1	3	4	0	3		1	2		1	0	1	1	1
164	0	4	Zalaegersz	-	1	3	1	Sholl boltokban	3		-	sholl	1		3	1	1	3	1	5	4	5	3	6	2		0	1		0	0	0	1	1
165	0	3	Szolnok	turizmus-	1	5	3	Plázák	3		3		1		1	5	3	5	1	5	1	3	5	0	3		1	3		1	0	1	0	-
166	1	3	Máriakémé	dolgozom -	1	1	1	Deichmann	1		2	Utcai	1		5	1	1	1	1	1	1	1	1	6	2		0	-	Elégetem	0	0	0	0	0
167	1	3	Demecser	-	1	2	1	Kínai,piac	3		1		3		3	3	3	3	3	3	1	3	3	0	3		0	1		0	1	0	0	1
168	0	2	Pécs	PTE FEEK	1	2	1	Deichmann	1		2		2		5	4	1	1	2	4	3	4	4	3	2		0	1		0	0	1	1	0
169	1	2	Külföld	PTE-TTK	-	5	1	Internet	3	Tartós legyen!	2		1		3	1	3	2	1	5	2	5	2	3	2		0	1		0	0	1	1	1
170	1	1	Igal	PTE TTK Földrajz	1	5	2	Cipő boltban	2	kényelem	-	utcai cipő	1		3	1	3	3	3	5	2	5	4	1	2		1	1		0	0	1	1	1
171	0	2	Vásárosna	Szociális munkás	1	4	2	Deichman	3		1		1		4	1	1	2	1	5	3	5	2	1	3		0	2		0	0	0	1	1
172	1	2	Pécs	PTE-TTK	1	2	1	Árkád	1		1		3		4	1	2	3	1	4	2	4	1	1	2		0	-	Dolgozom benne	0	1	0	1	1
173	1	2	Pécs	SZTE-TTIK,	0	3	1	-	3	Minőség	1		1		3	1	2	3	1	5	4	5	2	4	2		0	2		0	0	0	1	0
174	0	2	Székesfehé	BTK - angoltanár	1	1	1	Piac, kínai bolt	1		1		3		5	1	1	1	1	5	3	5	4	1	2		1	1		0	0	1	1	0
175	0	2	Berlin	-	1	5	5	Cipősboltban	3		2		1		3	4	1	1	1	5	4	3	3	6	3		0	3		0	0	1	1	1
176	1	1	Gelse	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Árkád	1		1		2		5	2	-	4	3	5	3	5	4	1	2		1	2	Néha további	1	0	1	1	1
177	0	2	Kaposvár	BTK - anglisztika	1	2	1	Deichmann, Humanic,	1		3		2		4	1	1	5	3	4	1	3	4	1	2		1	-	megtartom, kertbe	0	0	0	0	0
178	0	2	Becsehely	PTE FEEK	1	2	1	Deichmann, kínai boltok	1		-	mindet	-		4	1	1	1	1	4	3	3	1	0	2		0	1		0	0	0	1	0
179	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	-	5	2	Árkád	2		2		1		2	2	1	4	3	5	4	-	4	6	3		0	2		0	0	0	0	0
180	0	1	Komló	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Plázákban	2		-	átmeneti	-	textil, műbőr	4	4	4	4	2	4	3	3	5	0	-	Mindhárom	1	3		1	1	1	1	0
181	0	3	Budapest	egészségügyi	0	1	1	Deichmann	3		3		1		5	1	1	1	1	5	1	5	1	1	2		1	1		0	0	0	0	0
182	0	3	budapest	-	0	2	1	Deichmann	1		1		1		5	1	1	1	1	2	1	3	4	1	2		1	1		0	0	-	-	0
183	0	2	Siófok	-	1	2	1	Kínai	2	kényelmesség	1		3		4	2	1	3	2	4	4	5	4	1, 2	időjárás	1	2		0	0	1	1	1	1
184	1	2	Pécs	TTK Kémia	1	2	1	Adidas	1		1		1		5	1	1	3	1	5	2	4	1	1	2		0	-	munkás cipő	0	0	1	1	1
185	1	2	Budapest	Építőmérnöki kar,	1	3	1	Hervis	1	kényelmes	1		2		3	1	1	4	1	5	2	3	2	1	2		0	2		0	0	1	1	1
186	0	2	Pécs	FEEK-kulturális	1	1	1	Kínai boltban	2		1		3		5	1	1	1	1	5	5	5	4	3	2		1	1	a tűzre kerülnek, a	0	0	1	-	0
187	0	1	Felsőrajk	Bölcsészstudomán	1	2	1	Kínai üzletben	1		2		3		5	1	2	1	1	3	2	3	3	0	2		0	1		0	0	1	1	0
188	0	1	Kaposvár	PTE TTK Földrajz	1	3	2	Deichman, Mantrani,	1		1		2		3	2	1	3	3	5	2	4	4	6	2		0	2		1	1	0	0	0
189	0	2	Pécs	már nem vagyok	1	3	2	Kínai Reno, Gyógycipő	1		1		-	Általában	4	2	1	1	1	5	4	5	3	0	2		0	3		1	1	1	1	0
190	1	3	Pécs	KTK,	1	4	1	Intersport	3		1		2		2	5	5	3	1	5	3	5	2	6	2		1	1		0	1	1	1	1
191	1	2	Budapest	PTE TTK Földrajz	0	2	1	Hervis	1		1		2		4	1	2	3	3	2	2	4	1	6	2		1	-	visszaviszem,	1	0	1	1	0
192	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Márka üzlet (Adidas)	1		1	balerina,pap	3		5	5	1	5	1	4	1	5	3	0	2	de egyszerre	1	-	évekig	0	0	0	0	0
193	0	2	Kaposvár	PTE-	1	3	1	-	1		2		3		5	1	1	1	1	4	1	4	4	4, 2			1	1		1	0	1	1	0
194	0	2	Baja	TTK	1	2	1	Kínai	3		1	+ papucs	3		4	2	1	1	1	5	3	5	2	0	2		1	1		0	0	1	1	0
195	1	2	Dombóvár	PTE-TTK	1	2	1	Adidas	-		1		1		4	1	1	5	2	5	1	5	1	5	2		1	-	Megtartom	0	0	1	1	1
196	1	1	Veszprém	PTE TTK Földrajz	1	4	2	Deichmann	1	nekem	1		2		3	1	2	3	1	5	2	5	2	3	3		0	1		1	0	1	1	1
197	0	2	Pécs	PTE-TTK	1	4	1	Árkád	3		1		1		-	3	3	3	3	5	3	5	3	1	2		1	2		0	0	1	0	0
198	0	2	Dunakeszi	BTK, Történelem	1	4	1	Deicmann	1		-	minden,	3		5	3	3	4	3	5	4	5	4	1	2		1	1	mivel	0	0	0	1	0
199	1	2	Oroszlány	PTE TTK Földrajz	0	2	1	Anglia	3		1	tornacipő	2		4	2	3	4	1	4	3	4	4	0	3		1	-	elteszem	0	0	-	1	0
200	0	2	Baja	KTK-	1	2	2	Kínai cipőbolt,	1	hogya, melyik	3	papucs,	3		5	3	2	1	2	5	2	3	3	0	3	hordhatatlan	1	1		0	0	0	0	0
201	1	2	Kisbér	külkereskedelem	1	5	2	Schuh	2		1		1		2	1	1	4	2	5	1	2	4	1	3		0	1		0	0	1	1	1
202	0	2	Kecskemét	Pécsi Természet	1	3	1	Deichman	1		1		2		5	4	1	1	1	4	2	3	1	0	2		1	1		0	0	1	0	0
203	0	2	Bognor	Bánki Donát	0	4	1	Deichmann	-	méret (33,5-ös	2		1		2	2	2	4	1	5	2	5	4	1	2		0	1		0	0	1	1	1
204	1	2	Magyarszé	Természettudom	0	2	1	Változó: Internet, kínai	3		3		1		4	2	2	1	1	5	1	4	1	1	2		1	2		1	1	1	0	0
205	0	2	Budapest	JÁK jogász	1	2	1	Plázában	2		1		1		3	1	1	3	1	4	2	4	4	1	2		-	1		0	0	1	1	1
206	0	2	Kecskemét	-	1	2	1	Használt cipős	3		3		1		4	1	1	3	1	5	3	4	5	1	3		1	1		0	0	1	1	1
207	0	2	Kecskemét	BTK -	1	3	1	Deichman	1		1		3		5	2	2	4	3	5	4	5	4	6	2		1	1		0	0	1	1	-
208	0	2	Zalaegersz	PTE TTK Földrajz	1	4	2	Deichmann, Humanic,	2		1		2		5	1	2	5	2	5	5	5	5	3	1		1	2		1	0	1	1	1
209	0	2	Mezőberén	BTK,	1	2	1	Deichman, kisebb	1		1		1		5	2	3	3	2	5	4	4	4	4	2		1	1		0	0	1	1	1
210	0	2	Gyula	Bölcsészettudom	1	4	2	Deichmann	2		-	évszaktól	-	is-is	3	1	2	3	1	5	2	4	5	0	-	ez a háro	1	1		0	0	1	1	1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9 / E	10	10/ E	11	11/E	12/A	12/B	12/C	12/D	12/E	12/F	12/G	12/H	12/I	13	14	14/ E	15	16	16/E	17	18	19	20	21
211	0	2	Kecskemét	BTK -	1	3	2	Deichmann	1	Minőség	1	utcai cipők	2		4	1	1	1	1	5	4	5	3	4	2		1	-	Ha utcára nem is,	0	0	1	1	1
212	0	2	Dublin	-	1	4	2	Penny	-	Ami tetszik es	1		2		3	1	1	1	1	3	1	2	1	5,	2		0	3		1	0	0	1	1
213	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	1	Árkád	2	kinézet	1		1		4	1	1	3	1	5	4	4	3	9	2		0	1		1	0	1	1	0
214	1	2	Bognor	biológus	0	3	1	Plaza	3	kényelem,	1	utcai cipő	1		2	2	1	3	1	5	3	4	3	1	-	Túlzottam	0	3		0	0	1	1	1
21	0	2	Ajka	pedagógiai kar,	0	2	1	Deichmann	-	nekem	1		3		3	1	1	3	1	4	1	4	1	1	2		1	-	felkerül a	0	0	0	1	0
216	1	2	Pécs	TTK, geográfus	1	2	1	-	1		1		1		5	3	2	1	1	5	3	5	3	6	2		1	2	Befogom	1	1	1	1	1
217	0	2	Dunaharas	PTE TTK Földrajz	1	5	2	Piac, kínai áruház,	1		2		1		5	1	1	2	1	5	2	5	4	2	2		1	2		0	0	0	0	1
218	0	2	Székesfehé	BTK-pszichológia	1	4	1	Deichmann	3		1		1		3	2	3	3	3	5	2	5	4	0	2		1	3		1	0	1	1	1
219	0	3	Brighton	-	1	5	3	Cipobolt	2	kenyelem	3	Utcai	-	vegyes	1	1	4	4	1	5	2	4	4	4	3		0	3		0	0	1	1	1
220	0	2	Pécs	TTK biológia	1	2	1	Cipőkre szakosodott	3		3		1		5	3	2	3	1	5	2	5	3	0	2		1	2		1	1	1	1	1
221	1	4	Budapest	-	0	2	1	-	1	Anyagi kérdés	-	van	1		4	1	3	3	2	4	3	4	1	0	2		0	3		1	1	1	1	1
222	0	2	Budapest	Bölcsész, Angol	1	5	2	Vagabond, humanic,	-	évszak, alkalom	-	összes	1		2	2	1	3	1	5	1	4	4	3	2		1	1		0	0	1	1	1
223	0	2	Pécs	TTK Biológia BSc	1	2	1	Players room,	1		1	Converse	2		2	1	1	4	1	3	1	4	4	1	3		0	3		0	0	0	0	0
224	0	2	Kecel	TTK - szőlész	1	5	1	-	3		2		-	változó	3	1	1	4	2	5	3	5	3	6	2		1	2		0	0	1	1	1
225	0	2	Paks	PTE - TTK	1	4	1	Internet	3		1		2		1	1	1	5	1	5	5	5	5	2,	2		0	3		0	0	0	0	0
226	1	3	Bognor	Informatikai Kar,	0	1	1	Chichester, brighton	NU	hogyan tetszik-e	1		-	amelyik	4	1	1	2	1	5	4	5	1	0	2		0	1		0	1	0	0	0
227	1	2	Pogány	-	1	2	2	Ázsia üzletlánc,	1		1		2		3	1	1	1	1	5	4	5	3	0	2		1	1		0	0	1	1	1
228	0	4	Miskolc	nem egyetemista	1	2	1	-	3	és persze az	1		1		4	1	1	1	1	5	1	4	1	0	2		1	1		1	0	1	1	0
229	0	2	Pécs	PTE-KTK	1	4	2	Deichmann	2		2		3	vegyes	3	1	1	1	1	4	1	4	4	0	2		1	1		0	0	0	0	0
230	0	2	Pécs	Gazdálkodási és	1	4	1	Deichmann	1		1		1		4	1	1	4	1	5	1	5	1	0	3		0	1	Csak abban az	0	0	1	1	1
231	0	7	Kecskemét	-	1	3	1	-	3		3		1		1	1	1	1	1	5	2	5	2	1	2		0	3		1	1	1	1	1
232	0	2	Zalaegersz	TTK- geológia,	1	-	1	Deichmann	-	Nagy lábam van,	-	Az	3		5	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2		1	2	Vagy, ha már nem	1	-	0	1	1
233	0	5	Ráckeve	-	-	5	2	Vatera,	3	kényelem,	-	lapostalpú	1		4	-	-	4	-	5	-	5	3	9	-		-	-		-	-	-	-	-
234	1	2	Bodajk	PTE TTK Földrajz	1	1	1	Plázákban	N	ár	1		1		5	1	1	2	1	4	2	3	2	9	2		0	1		0	0	0	0	0
235	1	2	Siófok	PTE TTK	1	1	1	-	1		1		1		5	1	1	1	1	5	1	5	1	0	2		1	2		1	1	1	1	1
236	1	2	Budapest	SE TSK	1	4	1	Campona	1		1		1		3	1	1	4	1	4	1	3	3	0	2		0	2		0	0	0	1	1
237	1	2	Bognor	-	0	2	1	Interneten	2		1		-	minél inkább	4	1	1	3	1	5	3	4	4	1	2		0	3		0	0	1	0	0
238	1	3	Budapest	BME, VIK	1	4	1	Humanic	2		1	normál utcai	1		2	1	1	3	1	5	4	3	5	4	2		1	1		0	0	0	0	0
239	1	4	Pécs	PTE-TTK	1	2	1	Árkád	1		2	mindennapo	3		5	1	1	1	1	4	2	4	3	3	2		1	1		0	0	0	0	0
240	1	2	Paks	Természettudom	1	1	1	Deichmann	-	milyen célra kell	1		3		3	1	3	3	2	5	4	5	2	1	2		1	3		1	1	1	1	1
241	0	2	Pécs	andragógia	1	2	1	-	1	tetszik-e...	1		2		5	1	1	3	1	5	2	5	1	0	2		0	3		1	0	0	0	0
242	1	2	Pellérd	TTK, Geográfus	1	2	1	Cipőbolt	1		1		1		4	1	2	5	2	5	4	5	4	1	2		0	1		1	1	1	1	1
243	0	1	Pécs	Giminázium	1	2	1	Deichaman	1		1		1		5	1	3	1	1	5	3	5	3	1	2		1	-	Játszos cipő lesz.	0	0	1	1	1
244	1	1	Nagyberén	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichman, Intersport,	1		1		1		5	1	2	4	3	4	3	4	3	0	2		1	1		0	0	1	1	1
245	0	1	Kaposvár	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	1		1		3		4	1	1	1	1	3	3	4	4	1	2		1	1		0	0	1	0	0
246	1	2	Mánfa	PTE TTK Földrajz	1	2	1	-	1		1		2		5	1	2	4	2	3	3	4	1	0	2		1	1		1	0	1	0	1
247	0	2	London	jog, igazsagugyi	1	5	1	Valtozo	3		1		1		3	1	3	2	1	5	1													

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9 / E	10	10/ E	11	11/E	12/A	12/B	12/C	12/D	12/E	12/F	12/G	12/H	12/I	13	14	14/ E	15	16	16/E	17	18	19	20	21	
263	1	4	Kaposvár	-	1	4	1	Bevásárlóközpont	2		1		1		2	5	5	2	5	1	5	3	2	0	-		-	-		-	-	-	-	-	
264	0	3	Őrbottyán	-	1	3	1	Deichmann	1		2		1		5	3	2	2	2	5	5	5	3	1	2		1	2		1	0	0	0	0	
265	0	2	Pécsvárad	PTE-TTK	1	3	1	Deichmann	2		1	balerinacipő	3		4	2	2	3	2	4	3	4	4	1	2	divat	1	3		1	0	1	1	1	
266	1	3	Pécs	PTE TTK Földrajz	0	2	1	-	3		3		1		3	1	1	1	1	5	1	5	1	1	2		0	3		1	0	1	1	1	
267	1	2	Dunaújváro	PTE TTK Földrajz	0	2	1	sportboltban	3		1		1		4	1	1	4	1	4	3	3	2	6	2		1	1		0	0	1	1	1	
268	1	2	Pécs	PTE TTK	1	5	1	Árkád Pécs, Pécs Pláza	2	Kényelem	1		1		2	1	1	4	1	4	1	3	3	4	2		1	1		0	0	0	0	0	
269	0	1	Bóly	PTE TTK Földrajz	1	1	1	Kínai	-	Ár	1		2		5	1	1	1	1	5	5	5	3	4	2		1	-	Eltűzeljük	a	1	1	1	-	1
270	0	1	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	1	1	Deichmann	3		1		1		3	1	4	3	3	5	4	5	4	1	3		1	3		1	0	1	1	1	
271	0	2	Pécs	-	0	3	1	Kínai bolt	3		1		1	bőr de ha	5	2	1	1	1	4	1	5	1	0	2		0	2		0	0	1	1	1	
272	1	1	Szigetvár	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Deichmann, Office	1	kényelem	1		1		4	2	2	4	2	4	2	5	4	1	2		1	3		1	0	0	0	0	
273	0	3	Máriakémé	JGYF tanító	1	2	1	Deichman	1		1		3		4	1	1	1	1	4	2	5	4	0	2		1	3		1	1	1	1	1	
274	1	1	Nagykáta	PTE-TTK	1	1	1	Kisebb	1		1		2		4	2	2	3	1	5	4	4	3	0	2		1	1		0	0	0	1	1	
275	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	1	-	1	feleljen meg az	1	túrabakancs	1		5	1	1	5	1	5	3	5	1	0	2		1	1		0	0	0	0	0	
276	0	5	Pécs	-	1	1	1	Bevásárlóközpont	1		-	szezontol	1	de sport cipőt	4	2	3	4	4	5	4	5	3	0	2	és változik	1	-	pld	1	0	1	1	1	
277	0	2	Tab	BTK, Angol-	1	3	1	-	1	minőség	3	+ amire épp	1		4	3	2	4	2	5	2	5	2	0	2		1	3		0	0	0	0	0	
278	0	1	Pogány	PTE TTK Földrajz	1	4	2	Legend's	2		1		2		3	2	4	4	4	4	4	4	4	1	2		1	-		-	0	0	0	0	
279	0	2	Köblény	Dolgozom	1	3	1	Kínai	3	és persze az ár	1		2	olyan ami	3	3	4	1	1	5	3	5	1	3	2		1	1	A rossz állapotban	1	1	1	0	1	
280	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	3	1	-	3		1		1		3	1	1	4	1	5	3	5	3	3	2		0	1		0	0	0	1	1	
281	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	1	Változó	3		2		1		4	1	1	1	1	5	4	5	3	0	2		1	2		0	0	1	1	1	
282	0	2	Pécs	PTE-IGYFK	1	2	1	Humanic, Reno	1		-	hétköznapi	1		4	1	1	3	1	5	4	5	4	6	2		1	-	félreteszem	0	0	0	0	0	
283	1	5	-	-	1	3	1	Deichmann	3		2		1		3	1	1	1	1	4	4	5	4	1	2		1	1		1	0	0	1	0	
284	0	2	Győr	-	1	1	1	Turkáló, deichmann	1		1		2		5	1	1	1	1	4	1	4	1	0	2		0	3		1	0	1	0	0	
285	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Cipőboltban...	1		1		1		5	1	2	1	1	4	4	4	2	0	2		1	1		0	0	1	1	1	
286	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	-	-	-	-	-		-		-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-		-	-		-	-	-	-	-	
287	0	2	Kaposvár	PTE TTK Földrajz	0	2	1	Reno	3		1		1		4	1	3	3	1	5	2	5	4	4	2		1	1		1	0	1	1	1	
288	0	3	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	1	1	Deichmann, Reno	3		1		1		4	1	1	3	1	5	1	5	3	3	2		1	3		1	0	1	1	1	
289	1	3	Pécs	kicsit kinőttem	0	2	1	Sportáruházban	1		1		-		4	1	1	5	1	4	1	4	1	0	2		0	-	kerti cipőként	0	0	0	0	0	
290	1	2	Vitnyéd	Szaktanács	1	2	1	Kínai	1	anyagi kérdés és	1		1		4	4	1	2	1	4	4	5	3	2	3		0	3		0	0	0	1	1	
291	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	3	mindhárom	1		2		3	1	2	2	2	4	2	3	3	3	2		1	3		0	0	1	1	1	
292	1	7	Pécs	bme	1	5	1	Cipőboltban	3	minőség	2		1		2	1	5	3	1	5	2	5	3	8	3		1	2		1	1	1	1	-	
293	0	1	Fábiánsebe	PTE-TTK	1	1	1	Cipőbolt	1		1		1		5	1	1	4	1	2	5	1	5	0	2		0	1		0	0	0	0	0	
294	1	3	Komló	PTE TTK Földrajz	1	1	1	-	3		2		1		4	1	2	4	1	5	4	5	3	1	2		0	1		1	1	1	1	1	
295	0	9	Pécs	földműves	0	1	1	-	3		3	gumicsizma	-	gumi	1	2	3	4	5	4	3	2	1	0	-		0	-		0	0	0	0	0	
296	0	-	-	-	1	4	5	-	2		3		-		1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	-		0	3		0	0	0	0	0	
297	1	-	-	-	0	1	1	-	-		-	kizárólag	3		3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	-		0	-		0	0	0	0	0	
298	0	2	Sopron	-	1	3	2	Interneten	2		1		3		3	1	1	3	1	4	1	4	4	0	1		1	2		0	0	0	1	0	
299	0	3	Bognor	anno: SZIE-GTK-	1	3	2	Angliában (new look,	2		2		3		4	1	1	3	1	3	2	4	4	2	-	MIND!!!	0	1		1	0	1	1	0	
300	0	2	Pécs	PTE-PMMK	1	2	1	-	3	kényelmes-e	-	amelyikre	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-		-	-		-	-	-	-	-	
301	0	2	Pécs	PTE-PMMK	1	2	1	-	3	kényelmes-e																									

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9 / E	10	10/ E	11	11/E	12/A	12/B	12/C	12/D	12/E	12/F	12/G	12/H	12/I	13	14	14/ E	15	16	16/E	17	18	19	20	21
315	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Árkád, Pécs Pláza	1		1		1		4	2	2	2	2	3	3	3	3	0	2		0	2		1	0	1	1	1
316	0	2	Pécs	PMMIK, MIMA	1	2	1	Változó	1		1		3		5	3	1	3	3	4	4	5	1	0	2		1	1		0	0	1	1	1
317	0	5	Zalaszentgr	-	1	3	1	Változó	3	És anyagi,	3	papucsok,	3		3	1	1	1	1	5	2	5	3	5	2	változik a	1	2		1	1	1	1	1
318	0	2	Dunaföldvá	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Plázákban található	3	az anyagiak is,	1	és ami az	1		5	1	1	3	1	4	3	4	3	3	2		1	3		1	0	1	1	1
319	0	4	Kajdacs	-	1	3	1	-	-	kényelem-	-	vegyesen	1		3	3	4	2	2	5	3	5	4	3	-	ez is az is	-	2		1	0	1	1	1
320	0	3	Budapest	ELTE PPK,	1	2	1	Deichmann	3		-	ami az	1		4	2	4	2	1	5	1	5	3	0	-		-	-		-	-	-	-	-
321	0	3	Budapest	ELTE PPK,	1	2	1	Deichmann	3		-	ami az	1		4	2	4	2	1	5	1	5	3	0	2		0	1	Általában akkor	-	-	-	-	-
322	0	3	Budapest	ELTE PPK,	1	2	1	Deichmann	3		-	ami az	1		4	2	4	2	1	5	1	5	3	0	2		0	1	Általában akkor	0	0	0	0	0
323	0	5	Budapest	óvónőképző	1	2	1	Deichmann	1		4		3		5	3	3	2	2	4	1	4	4	0	3		0	2		1	0	1	1	0
324	1	2	Székesfehé	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Adidas, Humanic,	1		5		1		4	1	1	4	1	5	2	5	3	3	2		0	2		0	0	0	0	0
325	1	4	Pécs	-	1	1	1	Deichmann	1		1		3		5	1	2	2	1	4	3	5	3	0	2		1	1	Addig hordom,	0	0	0	0	0
326	0	5	Budapest	esztétika	1	4	1	Bevásárló központban,	3	és a divat is	-	hétköznapi,	1	nyáron lehet	2	1	1	3	1	5	1	3	3	0	-	mindhárom	1	-	bedobozolom	0	0	0	0	0
327	1	5	Mohács	borászat	1	2	1	Változó	3	használhatóság!	5		1		3	1	3	3	1	5	3	5	1	0	2		1	1		1	1	1	1	1
328	0	3	Nagyszéná	-	1	3	1	Deichmann	3		2		1		3	1	3	2	1	5	2	5	3	0	2		1	-	Eltüzelem	0	0	1	1	1
329	1	2	Szekszárd	PTE-IGYK	1	5	1	Márkaboltokban	3		1		1		1	1	1	4	3	5	4	5	3	1	2		1	3		1	1	1	0	0
330	0	4	Budapest	-	0	1	1	Deichman	1		5		3		5	1	2	2	1	3	2	3	2	1	2		1	3		0	0	0	0	0
331	0	3	Óbecse,Vaj	Kerekedelmi	1	3	1	Cipőüzlet	1		-	ami	1		4	1	1	3	1	4	3	4	3	0	2		1	2		0	0	1	1	0
332	1	2	Pécs	Dolgozom	1	3	1	-	3		5		1		4	1	1	1	1	5	2	4	3	4	2		1	-	megy a polcra	1	0	1	1	1
333	0	2	Budapest	-	1	4	1	-	3		5		1		3	1	1	1	1	4	3	4	3	4	2		1	3		-	0	1	1	1
334	0	5	Budapest	tanító	1	1	1	-	1	ár	5		1	néha műbőr	4	1	3	1	1	4	2	4	3	1	2		0	2	vagy kidobom	0	0	1	1	1
335	0	3	Budapest	-	1	5	1	Tamaris	3		3		1		3	1	2	4	1	5	3	5	3	1	2		1	3		1	0	1	1	1
336	1	2	Bognor	NA	1	2	1	Sportszaküzletekben	3	a cipő	1		3	műanyag,	4	1	1	2	1	5	4	5	2	1	2	ízlésváltozás	1	1		0	0	0	1	0
337	0	1	Dombóvár	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	1		1		3		3	3	3	3	2	4	3	4	2	3	2		0	1		0	0	1	1	0
338	0	2	Paks	nem vagyok	1	1	1	Deichman, Kínai üzletek	1		1		2		5	1	1	1	1	4	1	4	1	0	2		1	1		1	1	1	1	0
339	0	2	Pécs	Már nincs	1	3	1	Deichmann, Sportsdirect	1	Ez attól függ,	1		1		5	1	1	3	1	5	2	5	2	3	2		1	2	Általában akkor	0	0	1	1	1
340	1	2	Mátészalka	-	1	4	1	Kínai, plaza	1		5		3		4	2	2	3	1	4	4	5	2	1	2		1	2		1	0	1	1	1
341	0	5	Pécs	-	1	2	1	Deichmann kínai	3	viselhetőség,kén	5		1		4	1	3	2	1	4	2	4	2	0	3		1	2		0	0	1	1	1
342	1	2	Mezőkovác	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	3		1		1		3	2	3	3	3	4	4	4	3	0	2		0	2		1	0	1	1	0
343	1	2	Pécs	TTK, Szőlész-	1	1	1	-	1		1		2		5	1	3	3	1	5	3	5	2	4	2		0	1		0	0	0	1	-
344	0	3	Budapest	-	1	5	1	Plázák	3		1		2		2	2	1	4	3	5	3	3	3	1	3		0	3		1	1	1	1	0
345	0	2	Pécs	TTK	1	4	3	Deichman, Háda	2		2		-	mindegy	4	1	1	4	1	5	2	3	5	0	1		1	2		0	0	1	0	0
346	0	3	Soltvadkert	-	1	3	1	Deichman	3		1		1		3	1	3	1	1	4	4	5	3	3	2		0	1		0	0	0	1	1
347	1	5	Budapest	dolgozom	1	1	1	Bevásárlóközpont	1		2		1		5	1	1	3	2	4	2	4	2	1	2		1	3		1	0	1	1	0
348	1	2	Pecs	-	0	3	1	Sport cipo aruhazban	-	konstrukcio-	1		-	szovet	3	1	1	1	1	5	1	5	1	6	2		0	1		1	0	1	0	0
349	0	1	Pécs	TTK- földrajz	1	3	1	Deichmann	-	Mi tetszik meg	5		3		3	1	1	1	1	3	3	1	3	6	3		1	2		0	0	0	0	0
350	0	2	Pécs	FEEK,	1	5	2	Deichmann, Decathlon,	1		-	mindegyik	1		4	4	3	4	3	5	4	5	4	3	2		0	2		0	0	1	1	0
351	1	2	Paks	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	2		1		1		4	2	2	4	2	4	3	5	5	6	2		1	3		0	0	1	1	0
352	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	0	2	1	Interneten	3		3		1		4	2	3	3	3	4	2	5	2	3	2		0	2		0	0	0	1	1
353	0	1	Harkány	PTE TTK Földrajz	1	4	4	Árkád	1		2		2		3	1	3	1	1	4	3	4	3	6	2		1	2		1	0	1	0	0
354	1	1	Pécs	PTE TTK Földrajz	0	2	1	Hervisben	3		1		3		2	1	1	5	4	5	5	5	5	6	2		0	-	munkás cipőnek	0	0	1	1	1
355	1	2	Mohács	PTE TTK Földrajz	1	2	1	-	3		1		1		3	1	1	4	1	5	5	5	4	3	2		1	1		1	0	1	1	1
356	1	2	Csurgó	PTE TTK Földrajz	1	2	1	-	3		1		1		4	1	1	3	1	5	3	5	2	0	2		0	1		0	0	0	0	0
357	1	2	baja	PTE TTK Földrajz	0	1	1	Plázák	1		-	tornacipő	2		3	1	1	3	1	4	2	4	1	4	2		0	1		0	1	0	1	0
358	1	2	Zalaegersz	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Deichmann	1		1		2		5	1	1	2	2	5	3	5	3	1	2		0	1		1	0	1	1	1
359	1	2	Balatonlelle	PTE TTK Földrajz	1	1	1	-	1		1		3		5	3	2	4	1	5	1	5	3	1	2		0	-	Munka cipő	0	0	0	0	0
360	0	2	Szigetvár	PTE TTK Földrajz	1	3	1	-	1		2		1		5	1	2	4	1	5	3	5	5	4	2		1	2		0	0	1	1	1
361	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	5	2	-	-	anyagi és divat	3		1		5	1	1	1	1	5	2	5	5	3	2		0	1		0	0	1	1	1
362	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	5	2	Árkád Bevásárló	2		2		2		3	3	3	3	3	4	2	4	4	3	3		0	2		1	1	1	1	1
363	N	2	Nagyatád	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Deichmann	1		3		2		3	1	1	2	1	4	2	4	5	6	1		0	3		1	0	1	1	0
364	0	1	Kaposvár	PTE TTK Földrajz	1	2	1	ÁRKÁD	1		1		3		5	1	1	4	1	4	3	4	2	1	2		1	-	megtartom	0	0	0	0	0
365	1	2	Pécs	PTE-BTK,	1	2	1	Deichmann	1		1		2		5	1	1	3	2	3	3	3	3	6	2		0	1		-	0	0	0	0
366	1	2	Pécs	PTE PMMK	1	3	1	Deichmann, Humanic	3		1		1		5	3	3	3	1	5	5	5	4	3	2		0	1		0	0	1	1	1

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	9 / E	10	10/ E	11	11/E	12/A	12/B	12/C	12/D	12/E	12/F	12/G	12/H	12/I	13	14	14/ E	15	16	16/E	17	18	19	20	21
367	1	2	Cserszegto	TTK-FÖCI	1	2	1	-	3	megbízhatóság	4		1		4	1	2	2	1	3	3	5	1	5	2		0	-	kertimunka	0	0	1	1	1
368	1	2	Hévíz	PTE TTK Földrajz	0	2	1	Sportbolt	3		1		2		3	2	2	2	2	4	3	4	2	6	2		0	3		1	1	1	1	1
369	1	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	4	1	Mountex, egyéb	1	Mennyire állja	5	Néhány	1		4	1	1	3	1	5	4	5	1	0	2		1	1		0	0	0	0	0
370	1	2	Pécs	-	1	1	1	Árkád	1		1		3		5	3	3	3	1	4	3	5	3	1	2		1	1		0	0	1	1	0
371	0	2	Pécs	Földrajz BSc	1	3	1	Sportbolt	3		1		1		2	1	2	3	3	5	3	5	3	5	2		0	1		1	0	1	1	1
372	0	2	Pécs	PTE TTK Földrajz	1	2	1	Sportboltok	1		1		3		4	2	1	3	1	4	3	4	3	0	2		1	2		0	0	1	1	1
373	0	1	Szekszárd	PTE TTK Földrajz	1	3	1	Deichmann	1		1		3		5	3	2	4	2	5	4	5	4	0	2		1	1		0	0	1	1	1

7.melléklet: A kérdőív kitöltésből letöltött adattáblázat.

